

Kultūrinė AL Bendruomenės politika

STASYS BARZDUKAS, Cleveland, Ohio

AL Bendruomenės taryba pirmajame savo suvažiavime įsiekė priemonių saugoti lietuvių kultūrą, švietimą, tradicijas ir kt. Šiam reikalui visų pirma padėjo Bendruomenės valdyboje dalyvavę trys specialieji posėdžiai: vienas jų nariui pavedama ypatingai rūpintis lietuvišką švietimą, kiti du nariams — kultūriniais reikalais ir trečiam nariui — kultūrinę informaciją (lietuvių ir anglų kalba).

Toliau Bendruomenės taryba pasisakė už trijų institucijų steigimą — tai Kultūros fondo, Kultūros tarybos ir švietimo tarybos.

Kultūros fondas

Pagal Bendruomenės taryboje vyruvusias įtaigas Kultūros fondas, kaip reikalauja ir pats vardas, savo esme turėtų būti institucija lėšoms telkti. KF lėšas sudarytų: a) Bendruomenės tarybos nutartose apylinkių ir seniūnijų metinės įmokos (1956 m. nuo pagrindinio tautinio solidarumo 1 dol. įnašo paskirta 20%), b) nuolatinių KF remėjų metiniai mokesčiai, c) lietuviškų parengimo pelno 2%, d) mecenatų, draugijų, įmonių ir kitos aukos, 2) palikimai ir kitos pajamos.

Pagrindinis KF tikslas būtų remti ir skatinti lietuvišką švietimą, tautinę lietuvių kultūrą, padėti kultūrininkams jų darbą dirbti, leisti veikalus ir kitokius leidinius.

Šiam reikalui KF kasmet skirtų premijas už svarbiausius kultūrinio lietuvių gyvenimo laimėjimus ir k'iais būdais bei priemonėmis tuos laimėjimus skatintų bei išskeltų.

Vyriausiąją KF valdybą iš nu matyto skaičiaus narių kvietimo būdu sudarytų Bendruomenės valdyba. Kultūros fondo valdyba, a) tarybų ir ugdymo KF išdą, b) palaikytų santykius su Bendruomenės valdyba, c) vykdytų KF atitinkančius nutarimus, d) skelbtų KF apyskaitas, e) apskritai rūpintųsi visais KF reikalais. Atskirose vietovėse KF reikalais rūpintųsi KF valdybos pakviesti įgaliotiniai.

KF apyskaitas, patikrintas Bendruomenės Kontrolės komisijos, bendra tvarka svarstytų ir tvirtintų Bendruomenės taryba.

KF veiklai reikalingas taisyklės leisti Bendruomenės valdyba.

Kultūros taryba

Ji turėtų susidėti iš 10 — 15 narių, taip pat Bendruomenės valdybos kviečiamų. Visų pirma šios tarybos nariais turėtų būti lietuviškų kultūrinio institucijų ir kt. vienetų atstovai: Lietuvos kultūros instituto, Kultūros instituto, Lietuvių Profesorių draugijos, Lietuvių Jurnalistų sąjungos ir kt. Toliau jos nariais turėtų būti kviečiami lietuvių kultūrai ypatingai nuopelnę turį paskirti mokslinei, literatūrai, muzikai, dainininkai, aktoriai, dainininkai ir t.t.

Kultūros tarybos tikslas būtų visi bendrieji kultūriniai mūsų rūpesčiai ir klausimai, kuriuos kelia pats reikalas arba gyvenimas.

Švietimo taryba

Ji turėtų taip pat susidėti iš 10 — 15 narių, taip pat Bendruomenės valdybos kviečiamų. Šios tarybos nariais visų pirma turėtų būti Lietuvių Mokytojų

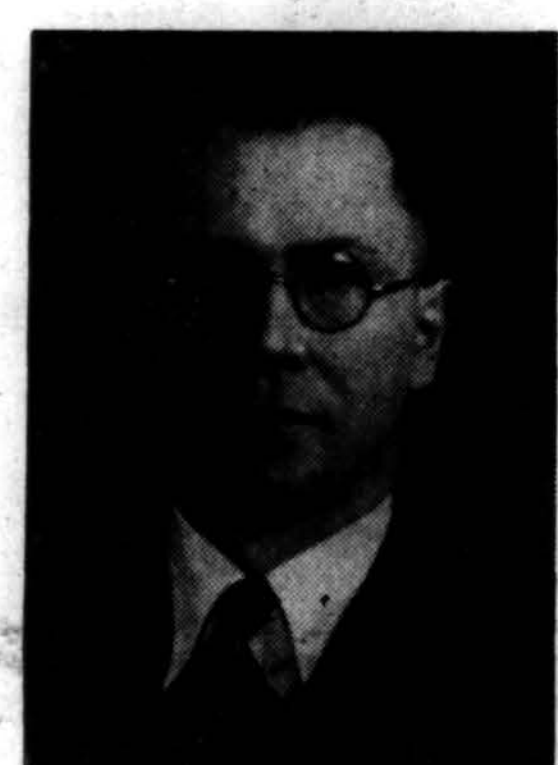
sąjungos, lietuvių seserų vienuolynų, jaunimo bei sporto organizacijų atstovai bei atstovės ir toliau atskiri asmenys, dirbantys švietimo darbe ar juo domėjis.

Švietimo Tarybos tikslas būtų visi mūsų lietuviško švietimo bei auklėjimo rūpesčiai ir reikalai: pamokų lentelės, programos, vadovėliai, skaitiniai, jaunimo stovyklos ir t.t.

Jungtinis visų kultūrinių institucijų susirinkimas

Kultūros fondas ir abi Tarybos savo srities darbais rūpintųsi individualiai. Šios visos institucijos taip pat turėtų ir atskirus vadovaujamuosius savo organus: savo pirmininkus, sekretorius ir t.t. Posėdžių rinktųsi pagal reikala.

Tačiau būtų momentų, kai būtų reikalingas ir visų jų bendras susirinkimas. Tokį reikalą nustatytų pats gyvenimas. Bet vienu atveju bendras susirinkimas turi būti ir nuostatuose nu-

Stasys Barzdukas

matytas. Būtent sausio mėn. pirmojo pusę kasmet turėtų įvykti bendras KF ir abiejų Tarybų susirinkimas, kuriame turėtų būti apžvelgtas praėjusių metų kultūrinis ir apskritai lietuviškasis gyvenimas, jis įvertintas ir paties susirinkimo nustatytų būdu išskirti svarbiausieji to gyvenimo laimėjimai ir Kultūros fondo biudžeto ribose pasiskirstytų už juos premijos arba kitaip jie atžymėti.

Motyvų šiam projektui beješkant

Pagrindiniai šio projekto bruožai susidėję po pasisakymo Bendruomenės tarybos suvažiavime ir po susirašinėjimų su atskirais susinteresuotais asmenimis. Dabar jis pateikiamas plačiajai visuomenei ir kritikos ugniai. Nelaikau šio projekto koka nepasiekiamą tobulę, bet jam ginti randu šių motyvų:

1) Bendrasis kultūrinis mūsų gyvenimas organizuojamas Bendruomenės ribose, dėl to organizacinis atžvilgis yra pasidaro vienas. Šioje vietoje dėl to pasisakau prieš tas pastangas, kurios prasiveržia į viešumą mūsų spaudoje. Pvz. liepos 18 d. "Draugo" kronikoje buvo įdėta žinia, kad "Kultūros fondas jau gauna konkrečias formas... Chicagoje keletas žmonių organizuoja jo branduolį ir greitai laiku numatomas sudaryti Kultūros fondo tarybą, kuri paruoš jam atitinkamą statutą ir išsirsks valdybą". Čia kyla keli klausimai: ar KF steigiamas kaip savarankiška organizacija? ar ji žada veikti šalia Bendruomenės? ar čia kokių KF skiriamas tik Chicagoje ar visai JAV teritorijai?

Arba St. Tamulaitis, antai, rašo, kad "K. fondui — Dieve sau padėk, neprisidėkite jokių įsivadinimų ir apribojančių etikečių turėtų būti Lietuvių Mokytojų

to? Tai tik galimybės užsipildinti šią instituciją" (iš liepos 16 laiško).

Iš kitos pusės labai aiškiai Bendruomenės tarybos pasisakymas: LB Kultūros fondas.

Nebūdama linkęs svyruoti dėl antraeilės reikšmės ar formalinių dalykų ir to paties pagėdaudamas iš kitų, noriu čia pakartoti principinį savo nusistatymą Kultūros fondo atžvilgiu, kurį taip pat reiškiau ir Bendruomenės tarybos suvažiavime:

"Steigdami JAV Kultūros fondą, galėtume eiti dviem keliais.

Pirmasis kelias — steigti Kultūros fondą pagal Vokietijoje priimtus įstatus. Tai būtų savarankiška organizacija su savo skyriais, apygardomis ir centru. Tačiau tokio pobūdžio organizacija matau dvi klūts. Viena — kad Kultūros fondas būtų lygiagretė organizacija pačiai Bendruomenei, taip pat suorganizuotai iš apylinkių, apygardų ir centro. Dvieju visuotinio pobūdžio savarankiška veikiančių organizacijų būtų aiškiai per daug, juo labiau, kad jų ir tikslai būtų labai artimi. Antra klūtis — pačios suorganizuotumo galimybės. Didelių sunkumų turi Bendruomenė, tad ar būtų pakeliamas imtis dviejų visuotinių organizacijų steigimo darbo? Juk pastangos ir rūpestis vėl turėtų atitekti daugiausia tiems patiems žmonėms. Be to, šaldo ir Clevelando pavyzdys, kur buvo mėginta steigti LKF skyrių, ir jis liko vienas vienintelis visoje Amerikoje (šandien ji siūlo lik viduoti jau pati jo valdyba).

Todėl tenka pasisakyti už kitą kelią — Kultūros fondą steigti prie Lietuvių Bendruomenės kaip jos dalinį".

2) Bendrinio kultūrinio lietuvių gyvenimo organizacinis vienalytiškumas įgalintų mus išvengti ir bendrųjų organų pertekliaus. Tik pagalvokime: Amerikos lietuvių taryba, Bendruomenės taryba, Kultūros taryba, švietimo taryba, Kultūros fondo taryba, Chicago Apygardos Kultūros taryba ir t.t. Iš kitos pusės Bendruomenės ribos neužkerta kelio į bendrąjį darbą traukti kultūrinės mūsų institucijas bei organizacijas: kaip matyti iš šio pranešimo, balsas bus dudoamas Lietuvos kultūros institutui, Kultūros institutui, Profesorių draugijai, Lietuvių Rašytojų draugijai, Mokytojų sąjungai ir kt.

3) Nevienas gali suabejoti, ar tik nenerdintis vaidmuo skiriamas Bendruomenės valdybai: ji kviesianti Kultūros fondo ir Tarybų narius. Man atrodo, valdyba reikėtų pasitvirtinti, juo labiau, kad už jos nugaros stovi Bendruomenės taryba, vyriausiasis rinktinis Bendruomenės organas, savo sudėty turįs gražų būrį kompetentinių ir patyrusių žmonių mūsų švietimo ir kultūros reikalams. Bet jei kieno širdį varstytų baimė dėl demokratinio principo siaurimo, neduodant Kultūros fondo ir tarybų narių išsivirti, tesitūlo jie geresnį būdą Kultūros fondui ir Taryboms sudaryti. Svarstysime.

4) Apskritai pagėdaučiau, kad mes neįklumtume į formalybės svarstymus bei nagrinėjimus. Jie gaisina laika, eikvoja energiją ir neduoda naudos. Geriau imtis paties darbo, o bedirbant pasiūkš jįvairūs formaliniai trūkumai, ir juos pataisyti. Netrukus savo darbą pradės Bendruomenės valdyba — kaip pradėj o pagėdavau, ateiki me jai į pagalbą ir talką savo patarimais, nurodymais, savo sugebėjimu ir darbu. Yra visuotinis pagėdavimas, kad Kultūros

J. Augustaitytė - Vaičiūnienė

Tada

Kaip stovyla šventovės iškarot, tėvų namų lange stovėjai,
Po kojom ošė jūra duona ir vynu liūliuojančiais laukais...
Nebesulaikomo buvimo užėjais plasojo vėjai
Kvieslių takais ir tavo kvėpiančiais plaukais.

Tada žinojai, kad per tolin grojantįjį mėlį
Pareis kas vakaras pala'mintų dienų lengva rintis,
Pabers kieme takely sidabrini asarotą smėlį
Mėnulio, gintariniais pirštais, iškašyta pilnatis.

Ir tokia vėsoma gaivinančia tekme srūveno
Nuo obelių žydėjimo, nuo drebantių jūros šakų...
Nuo žuolės, kuris čia gimė, augo ir paseno,
Nuo lažtančių žaliakasc banga pusiaumirky lankų...

Nuo upės audeklo išnarstyti šilkiniai nyčiai,
Jaudusių žvaigždės vandens gyvam pliene,
Nuo karčių, varvančių pilksu medum, katyčių,
Nuo tolumų, siūbuojančių plačia sultartine.

Kaip taurė perpilta, diena ir vakaras savy netilpes,
Rageliais devynbalsiais liejosi ir tilo nuostabiai.
Ir paskutinį džiaugsmą išmetė stotelėj traukinys sušvilpes.
Kaip laimė pasakoj, dienų vainiko lapelius skabei.

Už vario vartų

Už vario vartų angelas ledinę fleitą pučia,
Nusiskint neleidžia nė vienos dienos žalios...
Kaip paliktuos namuos, graudu ir tuščia...
Užgriuvę metais angos grįžti atgalios.

Girdžiu, kaip ji auksinių lapų rūbais čėža...
Išėjus paskutinį kraujo lašą, ilgai negyvens.
Paleidus klaidžiot verkiantį mažutį pažę,
Numirs, kaip miršta paskutinis vakaras rudens.

O mane veda angelas, sumušęs fleitą,
Per jūrą ištiestas sparnais sušalusiu drugių,
Kur tiek šviesos, tiek džiaugsmo ir nusivylimio eita,
Tiek daug, apakusių nuo saulės, neregiti.

fondas ir bent viena ar ir abi Tarybos pradėtų veikti ne kur kitur, tik Chicagoje, Amerikos lietuvių sostinė.

Baigdamas dar porą žodelių mūsų spaudos žmonėms.

Jūs dirbate labai svarbų ir atšakingą darbą. Jūsų plunksna formuoja žmonių nusistatymus ir nuotaikas. Jūs galite paskatinti imtis darbo arba nuo jo at-

Rūpintojėlis

Vytas Kašuba

Šis mūsų skulptoriaus kūrinys bus didžiamame altoriuje lietuvių pranciškonų statomos Prisikėlimo bažnyčioje Toronto, Kanadoje. Lietuvoje šiuo metu okupuoti b. lietuvių naikinami mūsų kryžiai su Rūpintojėliu, už tai tremtyje norintą lietuviškos laudies įkvėptą kūrinių — Rūpintojėlio statulą — pagerbti. Pagerbiamas Kristus šioje mūsų laudies dažnai atkurtoje, išvaizdoje. Statula 5 pėdų aukščio, jau išvežta į Toronto. Kai tik bus pabaigta statyti bažnyčia, šią vasarą ar rudenį, Rūpintojėlis bus įkeltas į didįjį altorių. Tai bus pirmas toks įvykis lietuvių bažnytinio meno istorijoje. Toronto lietuvių pirmieji Rūpintojėli išauštiną savo altoriuje, dabar persekiojamą bedieviškų raudonųjų okupantų.

Dail. Vytas Kašuba, kurs sukūrė šią statulą, rugpjūčio 15 d. sulaukia 40 m. savo amžiaus sukakties. Skulptorius yra gabus ir darbštus, padame savo pajėgume ir iš jo galime daug tikėtis.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Nelės Mazalaitės romanas

"Negestis", išleistas Lietuviškos Knygos klubo, jau yra knygų rinkoje. Knyga turi 206 puslapius ir yra bene pats geriausias iki šiol pasirodęs šio autorės veikalas. Siužetas — labai aktualus: tremtinė Danguolė, kurios vyras yra išvežtas į Sibirą, Amerikoje pripuolamai su sipažįsta su skrybų bylomis be siverčiančiu advokatu Philipu ir su juo civiliai susituokia. Danguolė pergyvena gilią problemą tarp ištikimumo savo ištremtam vyrui ir naujai pamiltam žmogui. Gili įtampa susidaro joje tarp jos lietuviškos tradicijos bendrusio charakterio ir susidariusių naujų gyvenimo

• A. Rinkūno "Kregždutės"

III dalis jau yra knygų rinkoje ir galės būti panaudota mūsų moksleiviams, prasidėjus pamokoms. Knyga skirta tėvynės pažinimui: Lietuvos geografijos, etnografijos, istorijos ir gamtamokslų pradžios mokymui pagal naują JAV ir Kanados liuanistinių mokyklų programą. Puošnų trijų spalvų viršelį nupiešė dail. T. Vallius. Knyga išleido Bostono Lietuvių Mokytojų sąjunga šiais metais. Knyga turi 231 puslapį ir Lietuvos žemėlapi. Knyga gausiai papuošta Lietuvos vaizdais.

Knyga turi dvi dalis: pirmojoje yra pavaizduota lyg vaikų kelionė į Lietuvą, stengiantis į viską žiūrėti, kaip žiūrėtų Amerikoje augęs vaikas. Parinktas be letristinių keliučių aprašymo stilius. Norint vėl pertiekti labiau suįstemintą meilę, duota antroji dalis — Lietuvos istorijos, geografijos ir gamtos pažinimo pakartojamoji santrauka. Čia daugiau laikomasi chronologinės tvarkos. Tekste yra nemažai eilėraščių Maironio, Vysk. Baranauko, Vaitkaus, Vaičiūno, Binkio, Babicko ir kt., bei prozos ištraukų Vaižganto, Krėvės, Zemaits.

Rašydamas šį vadovėlį autorius pasinaudojo talka dr. A. Šapokos, lekt. A. Bendoriaus, mok. V. Kulboko, mok. K. Moeckaus, J. Kapočiaus, prof. J. Kuprionio, K. Ščenulėvičiaus, inž. J. Jasnevičiaus, prof. A. Salio. Žemėlapi nubraižė S. Šetkus (gaila, kad šis — išspausdintas kiek blankia žalia spalva — nėra ryškus).

Autorius dar planuoja išleisti ketvirtą "Kregždutės" dalį, skirtą lietuvių literatūros istorijos pradžinims.

• Naujos lietuviškos mišios jaunimui. Uždarančią mergaitę stovyklą Putname buvo pirmu kartu išpildytos naujos mišios, kurias parašė tėvas Bruno Markaitis, S. J. Mišijų tekstas yra kun. Stasio Ylos. Stovyklos choras, krūpsta dirigento vadovaujamas, palyginti trumpu laiku sugebėjo šias mišias išmokti. Žinovų nuomone, šios mišios yra ne tik labai originalus bet ir labai nusisekęs jauno kompozitoriaus kūrinys. Reikia spėti, kad savo religingu melodingu šios mišios susilauks plataus pasisekimo.

• Juozas Lingis išversto veikalą Silta išleista antra laida. Išleido Venta Vokietijoje. Tiržas — 1.500. Aplanką piešė dail. V. Palsys. Knygos autorius — F. E. Sillanpaa, suomių rašytojas, 1939 metais laimėjęs Nobelio premiją. Autorius mėgsta realistiniame epe vaizduoti žmogaus kančią. Šis veikalas, turįs 372 puslapius, yra, kaip tituliname puslapyje pažymėta, pasakojimas apie vieno seno kamieno paskutinę atžalą, apie jauno, gražų kaimietį našlaitę, neturėjusią giminų, mirusių pas sveitimus darbdavius pirtelėje.

• Dr. Jonas Grinius savo darbą Lašv. Europos kolegijoje baigia spalio mėn. 15 d.: kolegija yra uždaroma. Savo laisvalaikį dr. J. Grinius parašė studijėle apie kryžius, dabar tą mokslinį darbą galutinai baigia paruošti spaudai. Nesenai dr. J. Grinius paruošė didoką studijėlę apie sovietinę lietuvių literatūrą (25 psl. mašinėlė).

• P. Gaučo išversta J. E. Rilveros romaną Praraša spausdina Venta Vokietijoje. Veikalas yra vienas žymiausių P. Amerikos romanų, lyriškai ir vaizdžiai aprašęs tragišką ir žiaurų gumos rinkėjų gyvenimą. Knyga turės apie 350 psl.

Nelė Mazalaitė

aplinkybų. Išskyla doriniai, religiniai, tautiniai konfliktai, kuriuos autorė meistriškai sprendžia. Autorė puikiai orientuojasi pavaizdavime dviejų kultūrų susidūrimo, ryškiai piešdama jų įvairias apraškas ir tarpusavio veikimą.

Kompoziciniu atžvilgiu veikalas sudarytas labai vykusiai, charakteriai ryškūs, psichologinis jų įžvelgimas gilus, intriga stipri, kad knygą daro viena iš pirmaujančių tremtyje ir mes ją savo skaitytojams labai rekomenduotume. Skaitytoją pagausina ne tik įvykių pynė, bet ir mintys, kurios priverčia staptelti ir pagalvoti, o jų čia gausu. Pvz.: Visoks nuostolis gali būti išlyginamas, tikrai ne tai, kad prarandi žmogų... Nėra tokių mažų n'ekų žmonių gyvenime ir santykiuose, kurie nerėškia ką nors didelio... Žmogus yra nuolaidus tik pats savo sentimentams, — kitų atrodo juokingi... Knygos yra daiktai, kurie sugyvena su bet kokia kalba ir vieta... Širdis yra kaip driežas: ji sukąpoja į gabalus, ir jis vėl atgyja. Tikrai reikia palaukti, reikia kantrybės...

• Konkursų terminai:

1) "Draugo" romano konkursui reikia atsiųsti iki š. m. lapkričio mėn. 1 d.; siųsti mūsų dienraščio adresu; premija — \$1,000; 2) Lietuviškos Knygos klubo ir ateitininkų Sąjungos meno draugijos paskelbtai jaunimo literatūros premijai rankraščiai ar knygos turi būti atsiųsta iki 1956 m. kovo mėn. 1 d.; siųsti "Draugo" adresu; premija — \$500; 3) "Aidų" paskelbtai grožinės literatūros premijai veikalas reikia atsiųsti iki 1956 m. vasario 1 d.; adresu: Aidų redakcija, 304 Anacostia Rd., S. E., Washington 19, D. C.; premija — \$500; 4) "Darbininko" scenos veikalų konkursui rankraščius reikia nusiųsti iki š. m. gruodžio mėn. 1 d.; siųsti adresu: Darbininkas, Dramos konkursui, 680 Bushwick ave, Brooklyn 21, N. Y.; premija — \$500; 5) Lietuvių Mokytojų sąjungos paskelbtą pradžios mokyklos scenos skirtą dramų veikalų konkursui rankraščius reikia atsiųsti iki 1956 m. gegužės mėn. 1 d.; adresu: E. Vilimaitė, 5610 S. Winchester ave, Chicago, Ill.; premijos: I — \$500, II — \$250.

Ledai, popierius ir vaiktukai

BEN. BABRAUSKAS, Cicero, Ill.

Turime vos keturis kalbininkus, o kalbinių klausimų spaudoje iškeliama daugybė. Deja, retas kuris jų kalbininkų būna atsakytas. Savaimė suprantama, ne dėl to, kad jie nesugebėtų, bet todėl, kad neturi laiko ar nemato reikalo. Tikrai, tu klausimų tarpe pasitaiko dalykų, kurių nei klausiti, nei atsakyti nereikia. Jeigu klausiami ar ginčijami, tai atrodo tik dėl to, kad rašėjai turi per daug laiko, bet neturi ko rašyti.

Štai, kad ir įprastinis mūsų ledų pavidalimas, dėl kurio Lietuvoje per 20 metų nekilo nesutarimų ir dėl kurio niekas nę kartą nebuvo suabejojęs, dabar trumpu laiku spėjo susilaukti viešų ginčų. Ir Vilniuje ir Palangoje, ir Kaune, ir Telšiuose, ir laikraštyje ir žydo būdelėje visi tą saldų šaldytą valgi vadino ledaus ir tik ledaus.

Kiekvieno kalboje yra daugybė žodžių, turinčių skirtingas reikšmes. Visi suprantame, kad reikiama žalia žolė ir žalia mėsa, ir dar neatsirado tokio išminčiaus, kuris remdamasis kitos kalbos pavyzdžiais, tvirtintų, kad žalia mėsa ar žalias bulvės reikėtų kitaip vadinti. Jeigu koks miškinis pirmą kartą atsidurtų mieste, tai, išgirdęs, kaip krautuvėse perkama popieriaus lapai, stiklo lapai, skardos lapai (stogui dengti), gal ir nustebtų, negalėdamas rasti panašumo tarp minėtųjų lapų ir jam žinomo medžio lapų. Laimai, tokių miškininkų nebebuvo, ir visi neklaidomai vartojo jame lapus, plunksnas, adatas ir kitus žodžius ne viena, bet keliomis reikšmėmis.

Be to, visa eilė žodžių vieną reikšmę turi vartojant vienas-kaita, kita — daugiskaita, pvz.: metas — metai, ratas — ratai, ledas — ledai. Metas reiškia laiką o, metai — 12 mėnesių. Ratas reiškia tekinį, o ratai — vežimą. Ledas reiškia sušalusį vandenį, ledai — saldų šaldytą grietininį valgi. Jeigu plunksnos žodžio lytis dar nepasako, apie kurią plunksną kalbama (ar apie paukščio, ar apie rašomąją, ar apie tokias mašinų daleles), tai ledo ar ledų jau pati lytis nurodo, kas turima galvoje, pvz.: prisikrovėm pilną ledą — užteks visai vasarai; pasiūk valką, kad atneštų tris porcijas leda.

Iš nepriklausomos Lietuvos atvykusiam šitos abėcėlės dėstyti nebūt jokios prasmės, kadangi, kaip minėta, niekas tų žodžių ten nesupainiojo ir niekas nepasigėdo naujų pavadinimų. Ak, juk ir Amerikoje niekas neklika valdų, kai tuo pačiu žodžiu vadinama ir tas ir kitas daiktas. Pavyzdžiui, tėvas sako vaikui: Nupirk popierių, paduok popierių, išmesk popierių... Tai, žinoma, turi reikšti, kad valką turi nupirkti, paduoti ar išmesti laikraštį, nors valkas juokaudamas galėtų atnešti, pavyzdžiui, vyniojamojo arba rašomojo popieriaus. Nė naujieji atėiviai užsispyrę nereikalauja, kad amerikiečiai liautųsi laikraštį vadinti popierium.

Iš savo pusės laukiame, kad ir broliai Amerikos lietuviai nekeltų tokių lietuvių kalbos klausimų, kurių pačioje lietuvių kalboje nėra. Ta proga galima priminti, kad ne vien tik mes ledams neturime atskiro žodžio. Lenkai, panašiai kaip mes, ledų nuo ledų teskiria skaidiais: vienaskaite ledas reiškia ledą, o daugiskaita lody — ledus, t. y. valgomus ledus. Vokiečiai nę skaitinio skirtingo neturi: ir vienas ir kitam vartoja tą patį žodį Eis, nors norėdami gali pasakyti Speiseeis — valgomie ledai arba Gefrorenes — šaldytiniai.

Ledai taigi taip ir liks ledais. Naujo žodžio įieškiojimai ar sudarinėjimai čia neturi pagrindo. Argi mes įieškome naujo žodžio laikui pavadinti arba mė-

giname gražinti senąjį, gudisšką, gramatą vien dėl to, kad ir svogūnų laiskus tuo pačiu žodžiu vadiname? Juokdarys sakyti: gal ir laikraštui reikia sugalvoti kokį naują tikslesnį žodį (žinioraštį, naujienraštį ar panašiai), kadangi laikraštis netiksliai sudarytas (juk jis ne apie laiką rašo, bet žinias, naujienas, įvykius praneša...). Toliau: ir pieštukas gal netiksliai vadinamas; tiksliau gal būtų rašiklis, kadangi daugiau negu 99% žmonių iš tikrųjų juo rašo, o ne piešia.

Juokavimais norime baigti straipsnį dėl to, kad parodytume, jog nėra prasmės svarstyti "papunkčini" naujai siūlomųjų "pakaitų" ledams. O tokių iki šiol jau siūlyta: aškrymas, šalta košė, saldylėdis, šaltėsiai ir kt. Šaltėsiai, kaip ir gardėsiai, saldėsiai, puvėsiai... seniai jau žinomas ir vartojamas žodis, tik jo sąvoka platesnė, negu ledų: gardėsiai yra gardumynai, t. y. gardūs dalykai, saldėsiai yra saldumynai, t. y. saldūs dalykai, skanėsiai yra skanumynai, o šaltėsiai yra šaltumynai, t. y. šalti dalykai (pvz. drebuliai, šaltibarščiai, šaltos vaisių sriubos, ledai ir kt.). Saldylėdis, kaip kad seniai žinomas saldylėdis, aišku, būtų taisyklingas lietuviškas žodis, tik, kaip jau įrodėta, jis visai nereikalingas: tokiame lietuviškas žodžiui, kurį nesvyruodama vartoja visa tauta, kurti pakaitalą yra bergž džiausias darbas.

Tai būtų grįžimas į nepriklausomos laikų pradžią, kada kaimiškys patriotai ir tėvas ir motina atrodė nelietuviški ir ypač nepažymį santykiu su valkais, tad jie sukūrė atitinkamus sudurtinius žodžius... Taip pat ir kojos pasirodė netinkamos, kaip "nieko nesakančios", taigi tos rūšies specialistų paleista "apyvartoni" vaikščiokliai, k'tas sugalvojo dar "gražesni" kojų pakaitalą — vaikštukai.

KRONIKA

• Lietuvos Religinio Meno paroda, kurią Lietuvos pasiuntinybės kultūros skyrius surengė Rio de Janeiro mieste, Tarpataininio Eucharistinio kongreso proga, organizavo ir tvarkė Petras Babickas. Paroda atidarys ir pašventins lietuvišką trispalvę ir vėliavą su šv. Kazimiero paveikslu (pagaminta Lietuvos Komiteto Eucharistiniam Kongresui) vysk. V. Brizgys parodos svečių knygoje įrašė: "Tautai gerai atstovauti didelės minios žmonių nebūtinai reikia. Pakanka ir nedaugelio mokančių darbotojų... Paroda liudija, kad ir nedaugelis žmonių gali daug nuveikti Tautos įveikimui ir garbei. Už atliktą darbą širdingai dėkoduojame, linkiu Rio de Janeiro ir visos Brazilijos lietuviams Dievo palaimos... ir toliau gražiai garsinti Lietuvos vardą".

Parodos lankytojų knygoje šalia lietuvių, besidžiaugusių grafiu parodos įrengimu, yra daug įrašų ir kitataučių. Štai jų buidingsni:

"Tegyvuojia Lietuva — civilizacijos ir krikščionybės tvirtovė — kenčianti dėl tų pačių idejų, kaip ir Kroacija" — Marijan Cubakovic. "Mažas kraštas, kurio širdis yra didelė, visuomet pasiilks Dievo globoje" — Benenice Figueira. "Labai įdomi paroda, kuri padeda mums suprasti, kaip giliai yra įleidęs šaknis tikėjimas Švento Kazimiero žemėje" — Alexandre Colonne. "Jei visi žmonės gyventų tokiame augstame dvasios pakilime, kaip lietuviai, mūsų žemė pavirstų meilės rojumi" — Luciano Lemos Nogueira. "Giliai sujaudintas lenkiu galvą prieš didvyrišką lietuvių tautą ne vien tik

dėl jos nuosirdaus prisirišimo prie tikėjimo, kiek dėl nuostabių meno gabumų, kurių čia žer te prižerta" — Messias Tavares. "Tik tikėjimas atleka didelę mišiją tautai startinti. Aš — brazilas — verkiau žiūrėdamas į Aušros Vartų Motiną, kurią Lietuva parodė mums savo religinio meno parodoje" — Elg. Moreira (Coara).

Paroda lankė daugumoj intelektualai ir suvažinėję iš visų pasaulio kraštų pilgrimai. Daug augstų dvasiškų, jų tarpe kardinalas Střitch, kuris teikėsi pasakyti kelių minučių kalbą parodos salėje, išskeldamas lietuvių meną, kaip nuosirdaus tikėjimo ir kuklumo pasireiškimą; labai gausiai lankė menininkai, kurie studijavo Adomo Trumpio ir mūsų modernių dailininkų kūrinius, žodžiu — po aštuonius ar dešimt tūkstančių žmonių kasdien. Vienuolės atėdavo dažnai būriais. Labai daug būdavo klausimų apie Lietuvą. Parodos lankytojų buvo duodama Aušros Vartų Motinos paveikslėlis, bet jau po trijų dienų jo pritrūko. Žmonės ašarodami prašė. Gausiai lankiusiems spaudos atstovams buvo nemokamai duota LITUANIA ILLUSTRADA. Žymus Rio dienraštis "Tribuna da Imprensa" savo straipsnį apie parodą baigė taip: "Knygos, išleistos veik visuose pasaulio kraštuose, šventi paveiksai, tapyba, audiniai, kilimai — visa tai yra šioj parodoj, gražioj ir vienintelėj, kuri liudija, kad krikščioniška tautos siela mokė jo nugalėti visas kliūtis..." Apie A. Trumpį: "Be nepaprastos reikšmės dokumentų, ši paroda pateikia nuostabių dalykų: A. Trumpį, gimusį Lietuvoje 1840 m., gyv. Sao Pauly... Piešdamas paveikslius, dirbdamas šventųjų statulas A. Trumpis, kuriam jau 115 metų, mums yra nemirtingos Lietuvos simbolis". Straipsnis paliuistruotas Trumpio portretu, V. Stančikaitės-Abraitienės piešu, ir jo kūrinių, vaizdų jėdū su šv. Pranciška, Parodai eksponatus surinko ir ją tvarkė Petras Babickas.

• Organizuoja pabaltiečių operą. Estų tenoras, operos dainininkas ir dainavimo mokytojas Edo Karrisoo, savo laiku dainavęs ir Lietuvos scenoje, atvykęs į Chicago nori suorganizuoti pabaltiečių operą. Prašo visus solistus, kurie tuo būtų suinteresuoti, užsiregistruoti pas jį adresu: 1335 Birchwood ave., Chicago 26, Ill. Tarp pirmųjų numatomų pastatytų operų yra Puccini: Tosca, Boheme, Madame Butterfly ir R. Leoncavallo: Pagajai.

• Dr. P. Skardžiaus straipsnis "Veiksmadainiai daiktavardžiai ir su jomis ir jų vartojimas" išspausdino "Aidai" Nr. 6. Besidomintiems mūsų kalbos dalykais jis yra rekomenduotinas paskaityti.

• Dr. Anna Balijunas skly, anu, anu ir gaudia Hops — žetialio alkinus — 6822 South Western Avenue Valandos: Antradienis ir penktadienis nuo 7 iki 9 val. vak. Šeštadien. nuo 10 iki 12 ir nuo 1 iki 3 v. p. p. Kitu laiku tik susitarus. Ofiso telefonas: PR 6-3399 Rez. telef. WALbrook 5-5076

• Dr. P. Skardžiaus straipsnis "Veiksmadainiai daiktavardžiai ir su jomis ir jų vartojimas" išspausdino "Aidai" Nr. 6. Besidomintiems mūsų kalbos dalykais jis yra rekomenduotinas paskaityti.

Telef. REPUBLIC 7-0808
ADOMAS VAITKEVICIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS
PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo
sistemos įvedimas, perdiktas
ir patalynas
Greitas, sąžiningas ir pigus
patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Atstovas
4919 So. Paulina St.
PROspect 6-7960

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

Telef. SE. 3-2146
arba BE. 7-7075
1885 CANALPORT

• Lietuvių kalbos kursas Ann
huret kolegijoje, prie Putnam,
Conn., išeinamas per dvejus me-
tus. Nuo šių metų už išlausy-
tą lietuvių kalbos kursą mokyk-
la duoda 12 kreditų. Praeitais
metais kursą išlausė 16 lietu-
vačių. Tikimasi, kad lietuvių
kalbos kursų susidomės ir nelie-
tuvės studentės. Lietuvių kalbos
departamento vedėjas yra kun.
V. Cukuras. Šalia jo dar dirba
Bernotas. Išeinama lietuvių kal-
bos kursas lygus 8 klasių lietu-
viškos gimnazijos kursui. Dau-
guma šio kurso lankytojų gyve-
na pas Nek. Prasidėjimo sese-
ris Putnam, Conn.

• Kan. A. Sapalskio maldak-
nų "Viešpaties Angelas"
naują laidą leidžia E. Vilutis.
Spaudos darbus atlieka lietuvių
salaiečių spaustuė Italijoje,
veikianti prie lietuvių gimnazi-
jos.

• Dr. Greimų pakvietė Pleja-
den leidykla paruošti lietuvių li-
teratūros apžvalgą jos prancū-
zų kalba leidžiamam literatūros
leksikonui.

• Irena Klusaitė Argentinoje
baigė veterinarijos studijas, tap-
dama pirmą lietuviu veterinari-
jos gydytoja tame krašte.

• A. Vaičiūlaičio pasakų rin-
kinį Aukšinė korpelė spausdina
Venta Vokietijoje. Knyga turės
apie 300 puslapių, gausiai V. K.
Jonyno iliustruota.

• Vytautas Palubinskas, ma-
rijonas kunigas, Romoje, Ange-
likumo universitete gavo licen-
zijat laipsnį.

• Dr. A. Šešplaukis-Tyruolis,
trejetą savaičių viešėjęs Chica-
goje ir čia radęs medžiagos sa-
vo naujai ruošiamai knygai,
grįžo atgal į New Yorką.

DR. JUZE IR KESTUTIS
AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2300 West 51 Street
Val. — pirm. ir antr. 10 iki 12 ryto;
2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; ketv. ir
penkt. 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; šešt.
10 iki 2 popiet.
Ofiso tel. PROspect 6-1796
Rez. tel. GROvehill 6-3608

DR. ANTONAS ALEKNA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL: 1-4 ir 6-9
Seštadienis nuo 1 iki 4 val. p. p.
Išskyrus ketvirtadienį ir sekmadienį.

DR. ANNA BALIJUNAS
skly, anu, anu ir gaudia Hops —
žetialio alkinus —
6822 South Western Avenue
Valandos: Antradienis ir penktadienis
nuo 7 iki 9 val. vak. Šeštadien.
nuo 10 iki 12 ir nuo 1 iki 3 v. p. p.
Kitu laiku tik susitarus.
Ofiso telefonas: PR 6-3399
Rez. telef. WALbrook 5-5076

DR. ANTONAS RUDOKAS, O. D.
Tikrina akis: pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus.
4455 So. California Ave., Chicago
Skaitykite Yards 7-7381
Pirmą: vakarais 6 iki 9; Seštadien.
10 val. ryto iki 4; trečiadienį ir sekmadienį
tik susitarus.

DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)
Pirmadienį, antr., ketv. ir penk.
6:30-8:30 val. vakare
Sešt. nuo 2 iki 4 popiet.
Rez. 8053 S. Campbell Ave.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. RELiance 5-4410
Rezid. telef. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. 7-8 p. m.
Penktadienį tik popiet.
Trečiadienį ir seštadienį pagal sutartį

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
Kampus 47th ir Hermilage
Val.: nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak.
Seštadien. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 v. ir 6-8 v. vakare.
Seštadienis 12 iki 4 popiet.
Butas 1526 So. 49th Ave.

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. JUOZAS BARTKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
NORTHWEST MEDICAL CENTER
3336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Val. 12:30-3:30, 6-9 p. p. pirmadienį,
antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį; 11 v.
ryto iki 2 val. p. p. seštadienį. Tik susi-
tarus trečiadienį.

DR. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 Street
Kasdien 1-3. Vakaras 7-9. Tikrai
antradienį ir penktadienį. Tre-
čiadienį, ir sekmadienį, ofiso uždarytas.
Rezid. 3241 W. 64th PLACE

DR. VL. BLAŽYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4701 South Damen Avenue
(Kampus 47-toe ir Damen Ave.)
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak.
Seštadienis 2-4 val. vak.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Telef. ofiso LAfayette 3-6048
Rez.: WALbrook 6-3648

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9.
antr. 1-5, treči. ir sešt. pagal sutartį.

DR. T. DANILEVICIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6317 South Western Avenue
Chicago 29, Ill.
Pasimatymai pagal sutarties
Telefonas REPUBLIC 7-4900
Rezidencija: GROvehill 6-8161

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val.
vak. Seštadienis nuo 2 iki 4 popiet.
Trečiadienis pagal sutartį
Ofiso tel. VIRginia 7-0096
Rezidencijos tel. BEVERly 8-9344

DR. BR. GAIZONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Spec. moterų ligos ir akušerija)
4056 Archer Avenue
Kampus Archer ir California Ave
VAL: 2-4 ir 6-8 v. p. p.
Seštadienis 2-7 val. p. p.
Išskyrus sekmadienį

DR. S. GESTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2624 W. 71st St.
Kampus 71st ir Talman Ave.
Val.: Nuo 7 iki 9 vak. Sekmadienis
tik susitarus.

DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso 10755 So. Michigan Ave.
Val.: Kasdien 12-12 val. ryto, 1-4
ir 6-8 v. vak. Iškylus trečiadienį,
šeštadienį, 10-12 v. Kitu laiku susi-
tarus.

DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(Kampus Halsted ir 36th gatvės)
VAL. 1-4 ir 6:30-8:30 p. p. kas-
dien išskyrus trečiadienį. Atidara
šeštadienis 1-4 val.

DR. ALEXANDER J. JAVOIS
(JOVAISAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2428 West Marquette Rd.
Val. 2-4 p. p. ir nuo 7-9 v. vak.
Trečiadienį ir seštadienį pagal sutartį

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2-4 p. p. ir 7:30
iki 9 val. Trečiadienį ir sešt. uždaryta

DR. ALDONA A. JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal
susitarimą, išskyrus trečiadienį
2422 West Marquette Rd.

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 1-4 popiet, 6:30-8:30 vak.
Uždaryta trečiadienį ir seštadienį vakarais

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 v. ir 6-8 v. vakare.
Seštadienis 12 iki 4 popiet.
Butas 1526 So. 49th Ave.

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v.
Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v.
Trečiadienis tik susitarus

DR. IRENA KURAS
(Gydytoja ir Chirurgė)
KODIKIŲ IR VAIKU LIGŲ
SPECIALISTE
7196 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)
Pirmadienį, antradienį, ketv. ir penktadienį
nuo 11 val. ryto — 1 v. p. ir nuo
6 v. — 8 val. vakare. Trečiadienį, nuo
11 val. ryto — 1 v. p. p. Seštadienį, nuo
11 val. ryto iki 3 val. popiet.
Ofiso tel. RE. 7-1168
Rez. tel. WALbrook 5-3768

DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2
val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30

DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINES LIGOS
2423 West 63rd Street
(Kampus 63rd ir Artesiana)
VAL. 2-4 p. p. ir nuo 6-8 v. vak.
Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVICIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 South Michigan Avenue
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v.
Išskyrus trečiadienį ir seštadienį nuo 1
iki 4 val. popiet.
Tel.: Ofiso — PULman 6-6766
Buto — ENglewood 4-4979

DR. A. NARBUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
- 6757 South Western Avenue
Valandos: pirmadienį, trečiadienį, ketvirt.
penkt. 6:30-8:30 v. vak. Antradienį,
10-12 val. ryto Seštadienį, 2-4 p. p.
Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS
DR. VLADAS PRUNSKIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
3259 South Halsted St.
Kasdien 3-6 val. vak. Seštadien. nuo
3-5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą
Telef. Victory 2-1484. Resid. 2257 W.
23rd PLACE, tel. FRONTier 6-5941

DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4842 Archer Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val.
Trečiadienį ir sekmadienį tik susitarus

DR. VINCAS RASLAVICIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5015 — 5

ATLAIDŲ PAVĖSĲ

DR. P. CELIESIUS, E. Chicago, Ind.

P. Abelkis, **Atlaidų pavėsy**, išleido Trijų Tulpių knygų leidykla 1955, romanas, 467 p. Spaudė Memmingene. Tiražas 1000 egz.

Turinys

Nors šis A. Abelkio veikalas turi per puspenktą šimto puslapių, tačiau jis savo turiniu nupasakoja vieną didžiųjų Kalvarijos atlaidų vyksmą Lietuvoje spaudos draudimo laiku. Atlaidams ruošiasi ne tik klebonas su dailininkais puošdamas bažnyčią, organizuojamas vyskupo sutikimą ir daugelio dvasiškų su augštais svečiais prėmimą, bet ir visa parapija: miestelėnai stiprinami tvoras, kaimiečiai darydami alų ir svečiams užkandžių, būdėlininkai užpildo mi vietas savo palapinėms, ubagai kovodami už geresnes vietas prie šventoriaus ir bažnyčios durų, cigonai užimdami papūpi, miestelio daktaras pletkavodamos, knygnešiai susidarydami didesnes lietuviškų knygų atsargas, policija — pritraukdama daugiau apsaugos prieš galimus sukilimus.

Atlaidų diena sutraukia didžiulius minias žmonių iš įvairių Lietuvos kraštų. Užpildytas visas miestelis: namai, kiemai, keliai, šventoriaus, bažnyčia, kapinės, Kryžiaus Kelių laukas. Visur banguoja minios, kaip javų laukas. Norintieji praeiti alkūnėmis praskiria sau kelią.

Centrinis atlaidų momentas yra ne Suma su pamokslu, bet ryte prieš Sumą didžiulė Kryžiaus Kelių procesija, į kurią įsijungia iš kitų parapijų atėjusių procesijos su savo vėlavomis, altorieliais, Kančios simboliais ir kitais religiniais ženklais. Tai didžiulė krakščioniškosios dvasios parada.

Po atlaidų: klebonas su vyskupu dar peržiūri bažnyčią ir tiria bažnyčios požemius, senienas, policija pagal sekių pranešimus areštuoja lietuviško rašto platintojus, kunigaikštis Oginskis rengia samokslą išlaisvinti suimtuosius ir išsiųdinti į Ameriką, ženukliai, atlaidų proga susipažinę su merginomis, važiuoja su šarti vestuvė. Bet ir jaunavedys, kaip knygnešys, bėga į Prūsiją, o iš ten leidžiasi Amerikon.

Intriga

Didžiųjų Kalvarijos atlaidų fone vystosi lietuviško rašto slapto būdo į Kalvariją kaupimas, knygų slėpimas ir per atlaidų platinimas. Iš antros pusės, rusų policijos per papirktus lietuvių sekmas, gaudymas, areštai ir siuntimas Sedos kalėjimui. Į šį dramatinį momentą įsipina kunigaikštis Oginskis su policijos priešų kazonų karininku. Jie parengia sukilėlių būrį ir pakelę išlaisvina suimtuosius. Po atlaidų policijos viršininkas Samaliubovas areštuoja vėl visą eilę uždraustų knygų platintojų. Tačiau ir šie yra Oginskio samokslininkų išlaisvinami ir persiunčiami į Prūsiją, kad iš ten galėtų sprukti į Ameriką.

Be patriotinio momento intriga dar padidina knygnešio Aniceto Bubelio meilės drama. Jis įsimyli buvusią jo tėvės tarnaitę, vėliau tapusią žymia knygnešio vadove, Eugeniją Uogytę. Aniceto tėvas žemaitišku užsispyrimu ir šaltu apskaičiavimu Lepia sūnui vesti per atlaidus įpirštą turtingą, bet negražią merginą. Sūnus dėl to pameta tėviškę ir, sutikęs savo mylimąją Uogytę, įkalba bėgti kartu į Ameriką, kad ten nekieno nekiludomi galėtų vesti ir laimingi būti. Tik peržengus Prūsijos rubėžius rusų sargybinis nušauna Uogytę, ir Anicetas lieka vienas, netekęs nei tėvynės ir mylimosios. Teperduoda sukrivintus rankraščius Tilžės lietuviui daktarui.

Psichologinis pagrindimas

Autorius stengėsi būti bešališkas ir savo veikalą įvedė daugybę įvairių tipų. Čia rasi giliai tikinčių žmonių, vidutinių ir nedorėlių plėšikų, apsimetusių ubagais ir viliojančių pinigą. Čia rasi pamaldžių moterėlių ir veidmainių davatų, drįstančių šventvagiškai artintis prie Komunijos. Čia rasi didžiųjų patriotų, tiek iš pasauliečių, tiek iš kunigų, bet greta jų pinasi lenkuojantieji kunigai, lietuviai knygnešių sekiai ir išdavikai. Čia rasi net ir rusų administracijoje, šalį a nedorėlių ir girtuoklių, humanišku, lietuviams draugiškų kazokų su jų karininkais. Tipų įvairumas pareikalavo iš autoriaus plačios erudicijos ir didelio gyvenimo stebėjimo. Ir šį uždavinį autorius išsprendė tik iš dalies. Stipriau jam pavyko pabrėžti kunigaikštienę Oginskienę, policijos vadą Samaliubovą, išsigimusių davatų Emiliją Pacaitę. Skystai pavažduoti dailininkai, kun. Tumas, Emilija Repšaitė, Oginsk's. Sunkiai pateisinamas yra vyskupo po bažnyčios užkampius šniukstėlėjimas ir su žvake rankoje po supelėjusių požemių landžojimas. Vyskupiui jo orumas ir tradicijos neleidžia landžioti po parapijų bažnyčių užkampius ir net požeminius urvus. Tai galėtų atlikti klebonas su zakristijonu, bet ne su vyskupu.

Daug psichologinio prieštaračio yra Kalvarijos klebono J. Petrausko elgsenai. Iš vienos pusės jis vaizduojamas vyskupo patikėtiniu didžiajai Kalvarijos parapijai ir dar žadamas paaugštintis, iš antros pusės — atrodė suvalkėjęs klebonėlis, kuris čia pat užkluptą nusikaltimą davatką barą, baudžia ir tuo pačiu laiku su ta pačia davatka bėga vidurnaktyje prie svetimų palangių klausytis pletkų ir pasilpęs kopėčiomis žiūrėti pro langą uždangos plyšelį. Tai galėtų padaryti koks degeneratas, bet ne augsto rango Kalvarijos klebonas, kuris turi plačias pažintis su kunigaikščiais, vyskupu, rusų augštais valdininkais, dvarininkais, plačiąja dvasiškąja. Tokie tūzai paprastai saugo savo autoritetą visuomenės akys ir nelaksto kaip piemenys po miestelį ir nesikarsto po svetimas palanges patikrinti davatkų praneštų pletkų.

Ypač psichologiniu požiūriu negyvenimiški yra veikalo didvyriai Anicetas Bubelis ir Eugenija Uogytė. Tai yra bejausmės šaltos figūros, sukurtos pagal autorius logiką, bet neimti iš gyvenimo. Šių teigimą pagrindžia kad ir sekantis visa savo būtimi įsimylėjusio pokalbis: "Uogytę, nusiramink, užmiršk viską ir būk mano žmona". — Suprantu, bet negaliu... — Tai būk mano žmona (p. 160).

Meninė vertė

Pagrindinis meno požymis yra kiekvienos situacijos įsijautimas ir to įsijautimo tobula išraiška. Tokių lietuviško kaimo būties įvairių situacijų įsijautimo žėnuoja visas Alės Rūtos romanas "Trumpa diena". Tai yra kaimo būties simfonija, apjungusi įvairiausius momentus, bet visur taip gyvai ir natūraliai įsijautę, kad, rodos, gyvenimas varvėte varva.

To negalima pasakyti dėl p. Abelkio "Atlaidų pavėsy". Žodbingumas prastas. Stilius visai ne puošnus, kaip istorijos vado vėlyje. Įsijautimas prastas. Autorius daugumoje apibūdina savo veikėjų racionaliu nupaskojimu, kaip mokslo vadovėliu. O, ne jausminiu išgyvenimu. Tik kelios situacijos yra meniškai lytžertose: Aniceto susitikimas su cigonais, didžiulis procesijos vaizdas ir Uogytės žuvimas.

V. Kašuba

Bareljefas švč. Širdies altoriui Marianapoly

VASAROS ATOSTOGOS IR TAUTINĖ DAILĖ

A. TAMOŠAITIENĖ, Kanada

Neabejotina, kad lietuviškas jaunimas daugiausia lietuviška vasaros atostogų metu bendraudamas su savo šeima, draugais ir prieteliais. Tada yra proga pagyventi savą lietuvišką gyvenimą, kalbėti savąja kalba, domėtis lietuviškais papročiais, da'nuoti sutartines ir laisvalaikius praleisti prie dailės dirbinių.

Būtų labai pravartu, jei tėvai ir auklėtojai pasistengtų sudaryti jaunimui lietuvišką aplinką.

Visi įsitikino, kad miestas žudė lietuvišką aplinką. Vasarą geriausiai jaunimą išsiųsti kaiman į lietuviškus ūkius, kur dar vakarais nuskamba mūsų dainos ir labiau primena gimtąjį kraštą. Lietuvių ūkininkų gyvenamose vietose labiau, negu miestuose išsilaikys lietuviybė.

Romantinėje gamtos aplinkoje, prie žemės ūkio darbų geriau skamba ir lietuviška daina, m'iesni ir labiau tinka lietuviški papročiai, o taip pat labai natūralu kai audžiamos juostos, siuvinėjama, mezgama, neriama ar drožinėjama iš medžio. Kaimo aplinka mažiau išblaško jaunimą, todėl yra geresnė proga labiau susikaupti ir daugiau atsidėti meno dalykams.

Visa mūsų tautinė dvasinė kultūra yra išimtinai išaugusi

mo scena. Dėl to "Atlaidų pavėsy" veiklas greičiau tinka apibūdinti, kaip istorinė apysaka (pavaizduojanti knygnešių rizikingą gyvenimą ir už tėvynės reikalus pas aukojimą ir žemaičių Kalvarijos atlaidų vyksmą su ju visais papročiais), o ne literatūrinis romanas.

Tik vieną turi autorius kūrybinę savybę — tai lakią fantaziją. Jos pagalba jis kuria puikias situacijas, jų susikryžiuojimą ir dramatišką intriga. Bet to menui nepakanka. Dar trūksta gyvo ir natūralaus įsijautimo ir puošnaus išsireiškimo. Taigi autorius gali būti geras pasakojantis, bet prastas romanistas.

Etinis momentas

"Atlaidų pavėsy" knygą būtų galima rekomenduoti mūsų jaunimui pasiskaityti, nes ji pavaizduoja mūsų lietuviškus papročius, ypač jos religinį triumfą, ir su pažindina su knygnešių gaidyne. Bet joje yra keletas nemoralinių vaizdų, kurie gali pažėsti jaunulio dorinį ir religinį jausmą. Be to — neleistinas ir girtaujančių dailininkų lūpomis šventraščių tekstų išniekinimas, perkeltant jų antgamtinę prasmę į paraginimą girtuokliuoti ir su mergom's flirtuoti (p. 181 — 184).

Baigiant galima pastebėti, kad veikalo korektūra yra baisi. Daugybė žodžių dėl korektūros klaidų yra nesuprantami, ar tai yra žemaitiškos kalbos senienų likučiai, ar naujadarai, kurių mes dar nežinome.

sodžiaus aplinkoj, tad ir šiandieniam jaunimui yra žymiai arčiau prie širdies sodžiaus atlietuvi.

Panašiai galėtume pasakyti ir apie lietuvių jaunimo stovyklas, kuriose iš anksto sudarytos darbo ir poilsio programos. Paties stovyklų vadovams reikėtų žymiai daugiau kreipti dėmesio į liutanistinę programą.

Cia galėtų būti gerų pavyzdžių iš mūsų nepriklausomybės laikotarpio, kada stovyklose jaunimas išmokdavo liaudies dainas dainuoti, vaidinimus pasirengdavo. Jie mėgo tautinius šokių šokti, prie laužo ir ugniaukuro programą parėngti, visokiausiose varžybose dalyvauti, parodėles rengti ir savąja kūryba savo draugus ir drauges žavėti.

Vasaros stovyklose tautinė dailė galėtų rasti žymią vietą. Stovyklose vadovų ir mokytojų priežūroj pagaminti lietuviški dailės dirbiniai būtų augstos meniškos vertės, gražių formų, įdomesnių raštų ir prašmatnių spalvų derinimų — patrauktų jaunimo širdis.

Mergaitės galėtų austi juostelės, kaklaryšius, siuvinėti, pinti ir r'šti rankinukus, staltiesėles, megzti ir nerti megztinius, pirštines, šalikus. O berniukai galėtų dirbti įvairius dirbinius iš odos, metalo, medžio ir lipdyti iš molio.

Stovyklų dailės dirbinių parodos visada turėtų didelį pasisekimą ne tik savųjų, bet ir kitatautų tarpe. Čia būtų labai gera proga parodyti svetimiesiems mūsų jaunimo sugebėjimus ir lietuvių liaudies dailės grožį. Tose parodose galima išstatyti ir mūsų sodžiaus liaudies dirbinius. Jaunimui ir per jaunimą parodykime mūsų tautinės dailės lobynus. Lietuviški ūkiai ir vasaros jaunimo stovyklos tebūnie židiniai, kurie ugdo ir skleidžia mūsų tautinę kultūrą.

Atominių spindulių panaudojimas

Pastebėta, kad atominiai spinduliai užmuša bakterijas. Tie spinduliai, kaip parodė Michigano universiteto tyrimai, užmuša trich'nos bacilas kiaulienoje. Oregono Valstybinė kolegija patyrė, kad atominiais spinduliais švytinamos bulvės išsilaiko po metų neegedusios. Atominiais spinduliais švytinant tokias medžiagas, kaip penicilinas ir panašūs antibiotikai, gali būti jie sterilizuojami, ir tai svarbu, nes jų neįmanoma sterilizuoti įprastais ka'itimo ar virimo metodais.

Atominius spindulius skleidžiantis strontiumas JAV laivyno naudojamas ženklams, kurie matomi naktia. Juo naudojantis padaryti ženklai naktia yra dvigubai šviesesni negu labiausias popierius mėnesienoje.

35 geriausias apysakos

Prancūzų "Figaro Littéraire" savaitrašts, kuris anksčiau paskelbė anketą apie geriausias prancūzų apysakas, paskutiniu metu atsiklausė skaitytojų, kokias apysakas, išleistas 1850—1950 m. užsienyje, jie laiko geriausiomis.

Šią anketą suorganizavo Gerard Bauer, o kom'siją sudarė rytų Bavarijos miestelyje yra 60,000 gyventojų ir apie 10% keliolika rašytojų ir kritikų, arčiau "Figaro" redakcijos pažiūromis. Jury jau par'anko 35 "geriausių užsienio apysakų", iš kurių skaitytojai išrinko dvylika.

Įdomu susipažinti su geriausių "užsienio apysakų" sąrašu, kad gal'ima būtų suprasti prancūzų skonį, nuotąikas ir pažiūras į literatūrą.

Pirmąją vietą minėtų apysakų sąraše užima anglų autoriai, kurių suminėta net 11: Dickensas, Meredith, Stevenson, Hardy, J. Butler, Conrad (lenkas Korzenjowski), Kiplingas, D. H. Lawrence, Joyce, K. Mansfield ir V. Woolf. Antrąją vietą užima 9 Amerikos rašytojai: D. Hawthorne, H. Melville, H. Scott Fitzgerald, John Dos Passos, Hemingway, Faulkner, Steinbeck ir H. Miller.

Trečiąją vietą užėmė Rusija su Turgienevo, Dostojevskio, Tolstojaus ir Čechovo apysakomis. Ketvirtąją — Italija su D'Annunzio, Pirandello ir Moravia apysakomis. Švedija turi dvi pozicijas: S. Lagerloef ir Lagerkvist. Po vieną apysaką buvo parinkta iš šių kraštų literatūros: Vokietijos (Thomas Mann), Austrijos (Stefan Zweig), Danijos (Jacobsen), Norvegijos (Knut Hamsun), Šveicarijos (Godfrid Keller) ir Čekoslovakijos (Kafka).

Nauja psalmių knyga

Chicagoje išleistas naujas psalmių vertimas į anglų kalbą, atliktas pagal naujai mokslininkų išaišytą lotyniškąjį tekstą, pavadintas: "The Psalms". Knygai įžangą parašė Mary Perkins Ryan. Psalmės ji vadina Dievo giesmėmis. Autorė aiškina psalmes kaip malda, kaip poezijos kūrinį, nupasakoja apie psalmių autorių ir jų vardus, paaiškina dažniau vartojamus neįprastus žodžius psalmėse. Prie kiekvienos psalmės yra duodama suglausta informacija — kaip ji atsirado, ką ji reiškia. Pabaigoje yra sąrašas psalmių, kaip jos vartojamos breivoriųje ir duodamas ilinias sąrašas su pavadinimais.

Knyga turi 306 pusl., iliustruota Sue Richer vinjetėmis, apšankas — dail. Clarence E. Giese. Kaina \$3.95. Leidėjas: Fides, 21 W. Superior, Chicago 10, Ill. Šioje leidykloje vienas iš direktorių yra lietuvis Juozas V. Vilmas.

Pasmerkė lenkų autorių

Šv. Sostas paskelbė dekretą, kuriuo pasmerkė lenkų "patriotų katalikų" Boleslovo Piaseckio raštus ir "Dzis i Jutro" (Šiandien ir Vakara) savaitraščių. B. Piasecki "Zagadnienia istotne" (Esminiai klausimai) knygoje skelbė, kad krikščionybė klydusi bereikalingai išskeldama. Atpirkimo esmę, kai turėjusi labiau pabrėžti Sutvėrimo reikala, nes nuo jo paeina žmogiškojo darbo įvertinimas. Tą patį tvirtinimą visą laiką gynė ir skelbė ir minėtas "Dzis i Jutro" savaitrašts.

SAUGUS BALDŲ PERKRAUSTYMAS

IS ARTI IR TOLI
Naujas 1955 specialus didelis sunkvežimis su pilna aprauda. Pigus ir skaidrus patarnavimas.
Šaukites: R. E. R. E. N. A. S.
4546 S. Wood St., Chicago 9, Ill. Tel. VI. 7-2972

Vokiečiai domisi JAV biblioteka

Nebetoli nuo Celezinės Uždangos, Hofo miste, Vokietijoje, yra amerikiečių įrengta biblioteka, pavadinta Amerikos Namas. Ča yra 90,000 tomų knygų. Biblioteka gyventojų labai pamėgta. Tame šiaurės rytų Bavarijos miestelyje yra 60,000 gyventojų ir apie 10% jų ima knygas iš šio amerikiečių knygyno. Šalia bibliotekos yra vaikų biblioteka, skaitykla, patalpos parodomoms. Susirenka diskusijų grupės, atvykstantieji amerikiečių specialistai praveda seminarus. Ir tai vyksta tik 4 mylos nuo Rytų Vokietijos sienos ir 12 mylių nuo Čekoslovakijos sienos. Įdomu, kad čia raudonųjų palei sieną yra praveista vėly užvara ir per vietas paleista stipri elektros srovė; ruožas žemės — apie 30 pėdų — yra išartas. Kas keletas šimtų pėdų — sargybų bokšteliai. Raudon'ei sargybiniai budi su šunimis ir su šarvuotais automobiliais.

Panašių kultūrinių centrų, kaip Hofe, amerikiečiai Vakarų Vokietijoje yra įrengę 20.

Kas ketvirtas turės vėžį

Didėjant procentui senyvo amžiaus žmonių JAV-se, didėja ir susirgimai vėžio liga. Pagal apskaičiavimus Amerikos Vėžio Ligy draugijos, kas ketvirtas šio krašto gyventojas susirgs vėžiu. Taigi, kaip praneša "Science Digest", galima pramatyti, kad apie 40 milijonų dabar gyvenančių amerikiečių kada nors sirgs vėžiu. Ypač dabar didėja skaičius susirgimų plaučių vėžiu. Per paskutinius 20 metų mirimų skaičius nuo plaučių vėžio moterų tarpe padidėjo 200%, o vyrų tarpe — 600%. Eilė tyrimų parodė, kad plaučių vėžys turi ryšio su cigarečių rūkymu.

Tas tikrai gražus, kurio sie-la skaišti. —Sapho

Talenta birsta vienatvėje, charakteris — gyvenimo srovėje. —Goethe

Daug gali nuolatinė teisiųjo malja. —Jok. 5, 16.

Ne tas yra didis, prieš ką milijonai, prispausti vergijos, žo-myn galvas lenkia. —V. Kudarka.

Visa Lietuviška Visuomenė Susitiks DIENRAŠČIO "DRAUGO"

Metiniame Išvažiavime

Rugsėjo 5-tą dieną (Labor Day) 1955 m.

OAKS DARŽE

Prie 119-tos ir Archer Ave., Lemont, Ill.

Šiais metais dienraščio DRAUGO metinis išvažiavimas vyks dideliame ir gražiame Oaks darže. Pirmą kartą lietuviai susirinks šiame erdviame darže su mišiniškom patalpomis.

Dramos artistai, Alfai Brinka, Jonas Kelečius ir Algimantas Dikinis, vaidins "Patryimai Sovietų Ūkininkų Delegacijos Amerikoje" Vaidinimas prasidės 4:30 val. popiet.

Labai lengva nuvykti į šį naująjį daržą, jei esate buvę praeitame piknike. Šis naujas daržas randasi ant to pačio kelio, bet tik penkiomis myliomis toliau į vakarus, prie 119-tos gatvės ir Archer.

Sokiams gros JURGIS AKELIS su savo orkestru, veiks bufetai, ir kiti pamarginimai. Bus linksma ir įdomi programa.

Rezervuokite šių metų Labor Day (rugsėjo 5 d.) dienraščio DRAUGO piknikui, kur visa lietuviška visuomenė susitiks pasisvečiavimui.

RENGEJAI

DIEN. "DRAUGAS" SKELBIA PENKTĄ

ROMANO KONKURSA

Skiriama tūkstantis (\$1,000.00) dolerių premija

1. Dienraštis "Draugas", talkininkaujant "Draugo" Bendradarbių Klubui, skelbia naują lietuviško romano konkursą. Paskutinė data konkursui skiriamo romano rankraščiui įteikti — 1955 m. lapkričio mėn. 1 d.
2. Geriausias romanui skiriama premija — tūkstantis dolerių. Šių metų premijos mecenatas yra kun. dr. J. Prunskis.
3. Jury komisiją sudaro Toronto, Kanadoje, gyvenantieji kultūrininkai: Ant. Gurevičius, kun. dr. J. Gutauskas, Iz. Matusevičiūtė, St. Prapuolenytė ir Vyt. Tamulaitis.
4. Romano siužetą pasirenka patys autoriai. Romanas turi būti parašytas mašinėle, nemažesnis kaip apie 200 romano formato puslapių.
5. Kūrinys siųsti adresu: Romano Konkurso Komisija, "Draugas", 2334 So. Oakley ave., Chicago 8, Ill.
6. Sprendimo bešališkumui patikrinti autoriai turi pasirašyti slaptyvardžiu, o atskirame uždarame voke pažymėti savo tikrąjį pavardę ir adresą, ten pat prašant romano antraštę ir pasirinktą slaptyvardį.
7. Tūkstantį dolerių premiją gavęs autorius be papildomo honoraro pirmosios laidos teises perleidžia "Draugui", įskaitant teisę spausdinti dienraštyje ir išleisti atskiru leidiniu. Jei knyga duotų pelno, jis yra skiriamas romano premijos fondui. Premijos nelaimėję autoriai spausdinimo sąlygas nuspręs abipusiu susitarimu.

Dail. Varno pagerbimas N. Yorke

S. NARKELIONAITIS, New York, N. Y.

Kai Chicago's lietuviai gerbė dail. Adomą Varną jo 75 metų amžiaus sukakties proga ir lankė jo parodą, iš New Yorko te galėjo tada dalyvauti vos keli atstovai. Bet dabar, kai suka tuvininkas "frado rytiniuose krantuose, New Yorko lietuviai nutarė pasinaudoti proga.

Liet. Bendoruomenės Kultūros taryba jam rengia pagerbimą, kuris įvyks Pranės Lapienė vasarvietėje rugpjūčio 20 d., šešta dieni. Programoje numatyta eilė sveikinimų. Rengėjų pakviesti asmenys, kuriems prof. Varną yra tekę pažinti iš ankščiau bei dirbti kartu su juo, trumpai per žvelgs suka tuvininko gyvenimą ir jo nuopelnus lietuvių menui ir kultūrai. Pagerbimo programa prasidės 4 val. popiet. Rūpinamasi gauti nors keletą dailininko paveikslų, kad ta proga svečiai galėtų nors dalimi susipažinti su jo kūryba. Dailininkas jau yra keletą paveikslų nu tapęs ir pačiame Stony Brooke, kur rado naujų temų ir nuotai kos dirbti.

I Stony Brook dail. Varnas atvyko su žmona ir D. Petru tyte po netrumpos kelionės po JAV šiaurę ir Kanadą. Dabar ligi rudens ilsėdamasis prie At lanto, ketina padirbėti. Stony Brooke, kur šiemet pasidarė tik ra dailininkų karalija, dail. Var nas dabar piešia ne vienas nuo to laiko, kai aną savaitgalį atvykė į Liepienės vasarvietę dai lininkas Č. Janušas ir dail. Wm. Vitkus su profesoriumi sutarė automobiliu pakeliauti ir pajieš koti vaizdų piešimui. Tai ir at sitiko, kad dabar ta grupė, dar prisidėjus ir kitiems dailininkams, reguliariai išvyksta regi nų "medžioti".

Gana jautrus momentas buvo anąkart, kai prof. Varno buvęs mokinių dail. Č. Janušas savo ir dail. Vitkaus vardu profesorių sveikino rytiniuose krantuose. Po vakarienės dar svečiams neišsiskirsčius nuo stalo, dail. Janušas priėjo prie profesoriaus, sėdėjusio gale stalo ir įteikė dvi drobes, aptemptas rėmuose, pa roštas, tik naimti ir piešti. Pro fesorius, dėkodamas už drobę, rybai.

Pas Hollywoodo aktorius

JUOZAS KARIBU TAS, Los Angeles

— Aš duosiu jums tik vieną minutę interview, — kai įžen giau į jo kambarį, taip kalbėjo man Victor Mature. Jis buvo visas suveltas ir rankos purvi nos. Apžvelgiau kambarį: pa talpa maža; stovi sofa, fotelis ir mažas kavos stalukas, apde tas įvairiausių valgių likučiais — varškė, sviestas, duona ir jos trupinių tiek, kad galėtų priles ti dar keletas paukščių. Prie viso to maisto. Viktoras dar ra do vietos ir savo kojoms. Sofa labai žema ir jo didelės kojos atsėdūrė prieš pat mano nosį. Sėdžiu ir jaučiu, kad padėtis la bai nemaloni. Viktoras dar pa leido visą seriją "gražių" žodžių režisoriaus adresu:

— Ot štai, berepetuodamas prisigėriau daug vandens ir da bar darosi bloga...

Pasijutau gerokai prislėgtas, bet vis dėlto užklausu:

— Gal būsite toks malonus ir papasakosite kai ką įdomaus iš savo praeties gyvenimo...

— Įdomaus! Žinai, kad mano gyvenimas labai neįdomus. Iki aš atsiečiau savo dabartinę karjerą, dirbau paprasčiausius dar bus, restoranuose ploviau lėkš tutes, valiau ir ploviau automobi lius ir t. t. Taip dirbau iki pas rašiau kontraktą su Hel Roach studija.

— Kaip tamstai pavyko įkopi ti į Hollywoodą?

— Taip, kaip ir daugumai ak torių — per New Yorką, kur pradėjau ir aš savo aktoriaus karjerą. Kada aš ten vaidinau "Lady in The Dark" New Yorko dramos kritikų buvau įvertin tas ir tai man atidarė duris į garsųjį Hollywoodą. Užtai anie

juokaudamas sakė, kad tai jau įpareigoja jį pradėti piešti, nors slaptomis dar žinojome, kad profesorius laukia akinii iš New Yorko.

Pagaliau akiniai atvyko nau ji ir senuosius, kuriuos Andrius Daugirdas Chicagoje profesorui plasteriu buvo suklįjavęs, pa dėjęs į šalį, profesorius susi kaupė kūrybai, nors teko ma tyti, kad ir su senaisiais aki niais, kaip jis sakė, neblogai se kėsi.

Pereitą savaitgalį profesorius negalėjo piešti. Jo kolegos dai lininkai jį užsipuolė, kad jiems papuožuotų. Na, tai ir atsisėdo profesorius taip, kaip ir jam pa čiam jau daug kas yra sėdėję. Taip jis pozavo, o dailininkai Janušas, Jonynas, Ingelevičienė ir Vitkus piešė. Bet tai dar ne viskas! Jei dailininkui pozuoti dailininkams netaip jau sunku, tai sunkiau yra patenkinti foto grafo užgaidas.

Vytautas Maželis, kuris ne tik įamžina susirinkimų ar minė jimų dalyvius, bet turi ir gausų rinkinį žymiųjų lietuvių asmeny bių, atsikėlė į Stony Brook ir dail. Varną fotografuoja. Jis tikina padaryti nuotraukų iš dailininko kūrybos ir jo atvaiz dų įvairiomis pozomis. Maželiui patinka prof. Varno barzda, nors kiti žavisi jo galva. Kai nesenai jis buvdamas New Yorke, lankėsi rūmuose Jungti nių Tautų, kurių sekretoriatai dirba ponios Marijos Varnienės sesers dukte, tai pastaroji vė liau pasakojo, kad ją daug kas klausinėjo, kas tas ponas su to kia įdomia galva.

Ir patį profesorius į portre tus pasinėšęs, šalia vaizdų. Savo bloknote jau jis turi visą ei lę paskirų veidų šikių, ir, girdi, kad rengiasi kaikiuriuos ir į dro bę perkelti, gal dar ligi rugpjū čio 20 d., kada New Yorko ir ar timesnių apylinkių lietuviai su sirinks jo pagerbti. Visados rū pestingų savo žmonos Marijos ir Domutės Petrutytės globojamas, sveingoje Pranės Lapie nės vasarvietėje aplinkoje pro fesorius pasinėšęs poilsui ir kū fesoriaus, dėkodamas už drobę, rybai.

A. Varnas

Nemunas ties Serečdziu

žodžiai — "The Beautiful hunk man" (—Geras gabalas!) — Ir dabar tebėra mano atmintyje.

— Kur ilgusiam laikui bu vote pasirašęs kontraktą?

— Su "20-th Century Fox" studija: nuo 1942 metų iki 1954 teko matyti Viktorą, suka su metų; karo metu dar teko iš būti trejetą metų "Coast Gu ard". Dar vis nebuvau paten kintas. Man labai rūpėjo pa tekti pas garsųjį režisorių DeMilles. Nežinau dėl kokių priežasčių jis mane ignoravo ir į savo statomus filmus neįslei do. Tada sugalvojau vieną pokštą: — išnuomavau "traile ri" ant jo užkabinau didelį pla katą su nemažesniu užrašu: "Cecil DeMilles", duok man vaidmenį jūsų naujai statoma me filme". Su tuo plakatu nu važavau prie DeMilles raštinės langu ir išstovėjau keletą dienų. Žinoma, DeMilles buvo už tai labai supykęs, bet visgi vėliau jis mane pasiskolino iš "20 Fox" studijos ir davė vaidinti filme "Samson ir Dalilah", kur su pa sisekimu suvaidinau Samsoną. Tai buvo mano didžiausias triumfas. Man atrodo, kad tik nuo tada mano vardas pasidarė žinomas.

— Kokiose filmose Tamstai dar teko vaidinti?

— Teko vaidinti dar "The Egyptian" — Demitrijaus, Grai kų vergo vaidmenį, "The Gilded Rooster", "The Robe" ir kituo se. Iš viso teko vaidinti 27-se filmuose. Dabar kelias man praskintas į visas studijas ir jau nėra tų, kurie mane igno ruotų.

Su tais žodžiais pasirodė ir fotografas. Paėmęs varškę pa davau Viktorui, sakydamas — papuožuokite. Jis godžiai valgy damas sūlė ir man. Papozavo. Viktoras gimęs Louisville, Ky. Jo tėvai — austrai. Mėgs ta golfą, valgo visa, kas po ran ka pakliūva. Nemėgsta važinė ti į k' t'us kraštus sukti filmų. Viktoras — didelis talentas, nors be mažausio išsilavinimo, buvęs paprasčiausias lėkščių plovėjas.

Columbia studijos, kur man siskalbėjimas buvo trumpas, bet

Vestuvių nuotraukos
Augštos rūšies fotografijos
Mūsų specialybė

Precin Photo Studio
INC.

EDVARDAS ULIS, sav.
4068 Archer Avenue
Telefonas Virginia 7-2481

mūsų Lietuva ir jos menu bei teatru. Pareiškė užuojautą dėl dabartinės padėties mūsų kraš te.

James Whitmore yra vaidi nęs: "Kiss Me Kate", "The Great Diamond Robbery", "Bat tle Cry", "The McConnell Sto ry" ir daug kitų. Mūsų pasikal bėjimas buvo labai malonus ir jis man paliko gerą įspūdį, pa reikšdamas norą dar kartą išsi kalbėti plačiau ir įvairiomis te momis.

KRONIKA

• Dr. Jonas Grinius savo dar bą Laisv. Europos kolegijoje baigia spalio mėn. 15 d.; kole gija yra uždaroma. Savo misva laikui dr. J. Grinius parašė stu diją apie kryžius, dabar tą mokslinį darbą galutinai baigia paruošti spaudai. Nesenai dr. J. Grinius paruošė didoką studi ję apie sovietinę lietuvių lite ratūrą (25 pusl. mašinėle).

• Vytautas Palubinskas, ma rijonas kunigas, Romoje, Ange likumo universitete gavo licen cijato laipsnį.

Studija apie Saint-Exupery

Prancūzijoje garsėjęs au torius Antoine de Saint-Exupery susilaukė susidomėjimo ir JAV: išėjo iš spaudos nauja knyga — "The Winged Life: A Portrait of Antoine de Saint-Exupery,

KAZIK FURNITURE Co.

1506 W. 63rd St., tel. PR 8-1331

Naujosios erdvių patalpos, lengva pasiekti gatvėkariais ir automobiliams pastatyti yra vietos, be jokių apribojimų.

Turime didžiausią pasirinkimą įvairių baldų ir kitų namų reikmenų. Kviečiame mus aplankyti ir pasirinkti kas yra reikalinga jūsų salionui, miegamajam ir kt. kambariams. Prieš perkdami baldus, patikrinkite kainas pirmiau pas mus ir įsitikinsite, kad yra pigiau negu kitur.

GAMINAME SALIONO BALDUS PAGAL UŽSAKYMUS. Pasirinkite stilių, kuris jums patinka. Taip pat atnaujiname se nus baldus.

JUOZAS IR KAZIMIERA KAZIKAI

Norėdami pirkti, keisti ar parduoti automobilį visuomet kreipkitės į Lietuvišką automobilių prekybą

BALTICA

5805 S. WESTERN AVE.

WAlbrook 5-8200

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
Complete Auto Service

4542-44 S. Western Ave. Tel. CLif. 4-0079
Sav. Starys Daugkus, pritykęs mecha ni kas, turia moderniausius įrengimus, ge rai ir nebrangiai pataiso karosieriją ir mūdą, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Jis šioje srityje dirba nuo 1936 metų, taip kad jo darbu būsite patenkinti. Na mų telef. WAlbrook 5-7550.

MIDLAND
Savings and Loan Association
Mes mokame 3 1/2%
PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

ALGIRDAS LANDSBERGIS
KELIONĖ
V. Adamkevičiaus aplanka
Užsakymus su pinigais siųskite:
259 psl., kaina \$2.50
DRAUGAS, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

Šios nuostabios ir nepaprastos kny gos personažas šitai įvertina ra šytojas Gilauda: "...Weissas — pa niekintas niekintojas, bet turis savyje Fra Angelico angelų varų gamą, Tatjaną — nesuprantantį eio los sąvokos, bet mylintį skalda melle. Pagaliau Julius... pasiilgs skalstumo ir nesuvokias jo esmės, drąsus be drąsos, nesupranta pa voiaus beprotiško proceso"

Poet and Airman". Šį veikalą parašė R. Rumbold ir M. Ste wart. Vertinant tą žuvusį avia torių poetą — jo veržimasis į literatūrinį tobulumą lyginamas su Mallarmė, jo dvasinis įval gumas su Rimbaud ir jo purta nizmas — su Baudelaire. Tai ypatingų gabumų žmogus — ne tik rašytojas, bet gabus pilotas, išradėjas, augštosios matemati oks specialistas.

Visi perka ir skaitydo Laido Zelkau romaną

LAIPTAI Į TOLUMAS
242 pusl. Kaina \$2.54

Užsakymus kartu su pinigais siųskite: "DRAUGAS"
2334 S. Oakley Ave.
CHICAGO 8, ILL.

PER PASAULĮ KELIAUJA ŽMOGUS

Bernardo Brazdžionio poezijos rinkinys. Nedidelis skaičius šios knygos gautas šiomis dienomis "Drange", 2334 So. Oakley Ave., CHICAGO 8, ILL. Knygos kaina kietais viršeliais \$2.

Ar Marija apsiirėskė Lietuvoje. Atsakymą rasite J. Budzeikos kny gutėje

MARIJOS APSIIRĖŠKIMAI ŠILUVOJE
Kaina 40 centų

Ją galite gauti

"DRAUGE"
2334 So. Oakley Ave.
CHICAGO 8, ILL.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
pataria:
1. Nepraileiskite visų uždirbtų pinigų. Taupykite nors dalį.
2. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.
3. Planingas taupymas visados moka gerus dividendus.

2202 WEST CERMACK ROAD
Tel. Virginia 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Chartered and Supervised by the U. S. Government

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketv. nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiad. visai neatidaro.

BUICK'S LIETUVISKAS AUTOMOBILIS

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytų!
Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje **BRIGHTON SAVINGS and LOAN!**
Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki \$10,000.00
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKAS, Sec's

OFISO VALANDOS:
Pirmad., antrad., penktad. ir šešt. 9 v. ryto iki 4:30 p. p. Trečiad. 9 ryto iki 12 v. o Ketvirtad. 9 val. iki 8 vak.

SEGHEITI TRAVEL BUREAU
2451 S. Oakley Ave. Tel. YRds 7-3278
MES PARPINAME KELIONES: Lėktuvais — Geležinkeliais — Autobusais — Laivais.

Sutvarkome dokumentus atvažiuoti į Ameriką. Parūpiname doku mentus norintiems išvykti į užsienį. TURIME LIETUVIŲ SKYRIŲ. Pildome affidavitus.

SPECIALUS NUPIGINIMAS!
ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.
2310 West Roosevelt Road
Telef. SEeley 3-4711

Hide away Bed — Sofa-lova \$109.00
SOFA-LOVA ir kėslas .. \$169.00
Nauji 1955 modelio Frigidaire šaldy tuvai, specialiai nupiginti tik \$149.00
Pasinaudokite šiais nupigimais ir aplankykite LIETUVIŲ KRAUTUVE. Atdara ir sekmadieniais nuo 11 val. dieną iki 5 val. vakaro.

AUGŠTAS DIVIDENDAS UŽ TAUPOMUS PINIGUS — PILNAI APDRAUSTAS IR PELNINGAS SAUGUMAS PATARNAVIMAI VELTUI VISIEMS MŪSŲ NARIAMS

Nuo 1924 iki 1955

Štai kodėl apsimoka taupomus pinigus padėti į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASS'N: 1. Pas mus visi indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00. 2. Pas mus taupomi pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą. 3. Per 31 metus CHICAGO SAVINGS visada 100% išmokėjo taupytojams indėlius ir visada mokėjo augštesnį dividendą, negu kitų finansinių įstaigų. 4. Pas mus taupytojai gali iškeisti čekius, apmokėti geso, elektros, telefono sąskaitas, Real Estate ir Income Tax mokesčius ir visas kitas bilas mūsų Special Money Order čekiais. Mes nieko neskaityme už šiuos patarnavimus. 5. Parduodame ir keičiame valstybės bonus. 6. Teisingo mis sąlygomis duodame paskolas perkant namus.

Pas mus yra šie taupymo skyriai: optional, investmentų, vakacijų, Christmas Club ir Bonus Savings. Kviečiame visus taupyti šioje pačioje progresyviausioje lietuvių taupymo bendrovėje.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
6234 South Western Avenue JOHN PAKEL, Prezidentas GRovehill 6-7575

Ketvirtadieniais nuo 9 iki 3 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų. VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 3 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 valandos po pietų.

KURKIMĖS KOLONIJOMIS

Koncentravimasis įsikuriant ir tautinės kultūros išlaikymas

JONAS VASAITIS, Cicerio, Ill.

"Draugo" š. m. gegužės 14 d. šiam kraštui. Todėl kelias yra nr. 113, straipsnyje "Bologinis lietuvių tautos atsparumas" iškeliamas pavojus, kurie kyla mažėjant tautos narių skaičiui. Tačiau vien tik tautos narių skaičiaus didinimas dar negarantuos tautos tęstinumo. Turime atkreipti dėmesį į tautinės samonės išlaikymą. Realieji tautos pažymiai, kurie formuoja tautinę samonę turi amžinai egzistuoti. Savo kalba, tradicijos ir tautinė kultūra turi būti perduota iš kartos į kartą. Taip pat kiekvienas lietuvis turi giliai įsisąmoninti, kad mišrios šeimos kūrimas yra labai pražūtingas veiksmas tautai. Tik grynai lietuviška šeima gali išlaikyti ir perduoti ateinančioms kartoms tautines vertybes. Mišri šeima daugumoje atvejų visa tai pažeis.

Be šeimos grynumo reikia dar rūpintis ne tik privačiu, bet ir organizuotu auklėjimu. Sėkmingas auklėjimas gali būti tik organizuotas auklėjimas. Reikia grynai lietuvišką bažnyčią, mokyklą ir kultūrinių ratelių. Visa tai yra pasiekama tik geros organizacijos pagalba ir sutelkiant dideles lėšas.

Turime koncentruotis

Vsi šie dalykai yra neįmanomi pasiekti čia, tremtyje, išsibarsčius ir paskendus svetimųjų jūroje. Turime koncentruotis į didesnius lietuvių vienetus — atskiras kolonijas.

Savaime suprantama, kad mūsų tautinį organizavimąsi remti nėra suinteresuoti tie kraštai, kuriuose mums tenka gyventi. Tiems kraštams daug labiau patiktų mūsų besąlyginis įsiliejimas į jų gyventojų masę. Vietos gyventojai neturėtų ir neturi tikslų, kuriuos mes turime — jie negalvoja grįžti į savo senąsias tėvynes. Todėl jų galvosena ir laikysena yra skirtinga. Mes gi esame joki imigrantai ta prasme, kuria jie yra. Didžioji dauguma mūsų niekad negalvojo apie savo kraštą ir apsigyventi svetur. Mes esame kovotojai už savo tautos laisvę ir nepriklausomybę, laikinai prisiglaudę mums politinai atžvilgiu drauguose kraštuose. Mūsų tikslas — nepalūžus tautiškai ir moraliskai grįžti į savąją tėvynę. Todėl reikia neturėti stebinti mūsų skirtingą laikyseną ir tvarkymąsi.

Amerikoje nei įstatymai, nei gyvenimo praktikos nedraudžia ir netrukdo organizuotai tautiniais pagrindais. Tereikalaugama iš kiekvieno tik lojalumo

lius. Aplinkoje skambėtų lietuvių kalba, pasigirstų širdžiai maloni lietuviška daina. Pasijustumėme vėl esą sau žmonėmis. Turėtume grynai lietuviškas bažnyčias, mokyklas ir visas kitas institucijas, kurias pajėgume savo išgalėmis susiorganizuoti. To, ko pradėjo neįstengti savo jėgomis turėti, galėtume ir toliau naudotis miesto institucijomis. Su laiku dar daugiau prisigyventume ir kartu su tuo atsirastų dėsni patogumai. Turėtume savą administraciją, kuri protiniais ir socialiniais jausmų pagrindais potvarkiais lengvintų mūsų kūrimosi darbą ir rūpintųsi lietuviškumo palaikymu. Tautinių švenčių progomis galėtume plevėsuoti, greta Amerikos vėlavos, ir lietuviškoji trispalvė. Tada laisvai galėtume praktikuoti savoje aplinkoje lietuviškas tradicijas.

Daugelis tremtinių jau įsigijo nuosavybes. Tačiau tai nėra kliūtis kurtis tautinėmis kolonijomis. Nuosavybių kainos yra pakilę ir todėl jos su pelnu galės būti parduodamos ir kuriamasi ten, kur lietuviai koncentruojasi. Ir atvirkščiai, jeigu kam nors dėl kokių nors priežasčių labai nepatiktų gyvenimas lietuviškoje kolonijoje, gamlėtų perleisti savo nuosavybę kitiems ir apsigyventi ten, kur patinka.

Susisiekimo su miestu problema išsprendžiama per automobilį ir ypač autobusų pagalbą. To reikalaujama su organizavimu net "priartintų" darbuotojų labiau, negu kaikam dabar jos yra. Ypač ši problema lengvėja, kai kairurie m'estai, pavyzdžiui Chicago, yra baigiami "persikrostiti" greitojo susisiekimo autostradomis.

Pradžioje, kad ir nebūtų mūsų gatvės "meksfaluotos", galėtume pasitenkinti žvyruotomis. Tačiau jos būtų lietuviškos — iš pavadinimų ir iš aplinkos! Mes negalime viską vertinti vien tik asmeninio patogumo požiūriu. Mūsų kuriamoji aplinka ir vertybės, kurias ji mums teiks, yra daug didesnė dalykai už vieną kitą asmeninį patogumą, kurį teikia m'estas. Tačiau turėtume ir labai daug pranašumų už miesto gyvenimą: išvengtume dulkių, suodžių, dūmų, smarvės, triukšmo. Turėtume gryną orą, ramybę, nervų poilsį ir dvasinę šilumą. Visa tai pilnai atsvertų miesto patogumus.

Sėnesniosios kartos pavyzdys

Jeigu jaučiamės turį kairurio dvasinio pranašumo, tai įrodyti me darbais, o ne žodžiais. Tada niekas neturės pagrindo iš mūsų šaipytis. Sėnesniosios kartos lietuvių ateivių vadovai tai neabejotinai įrodė: Chicago ir kituose miestuose tokios kolonijos

Butkų Juzė, kurio Raštai neseniai išleisti

Širdį į augštybes
Tik kilkite, žmonės —
Ir lengva bus sielai,
Kaip vaikui ant motinos rankų!

Butkų Juzė

jos egzistuoja su lietuviškomis bažnyčiomis ir mokyklomis. Norime, ar nenorime, tačiau turime pripažinti šį nuopelną didžioje daugumoje lietuviams dvasiškams. Kad laikas ir daugybė kitų gyvenimo aplinkybių baigia palaužti senosios ateivių kartos palikuonių tautinį atsparumą, tai ne jų vadovų kaltė. Senoji karta neišsivėžė iš tėvynės tokio dvasinio turto, kokį mes turėjome laimėti išsivėžti. Didžiąja dalimi mes turime būti dėkingi senajai lietuvių išsivijojus karta už tas dvasines vertybes, kurias įgijome nepriklausomoje Lietuvoje, nes jų pa stangos atkurti nepriklausomą Lietuvą buvo labai didelės. Dabar čia yra ne laikas ir ne vieta analizuoti senosios išsivijojus jaunųjų kartų nutolimo nuo tautos kamieno aplinkybes. Pasiestinkime tik mes patys ty aplinkybių išsilenkti atitinkamai susitvarke.

Profesinių draugijų talka

Šiuo metu JAV-bėse turime beveik visas nepriklausomos Lietuvos egzistavusias profesines draugas atskirusias ir susiorganizavusias — teisininkų, inžinierių, profesorių, medicinetes, tiek atlikdami pati kūzistavimas.

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO

B-VIŲ LYGOS. KURIOSE

Kiekvieno Santaupos Apdraustos Iki \$10,000.00

IR

Paskolos Duodamos Namų Įgijimui
Lengvomis Sąlygomis

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 S. Western Ave. Chicago 36, Ill.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 W. 47th St. Chicago 32, Ill.

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

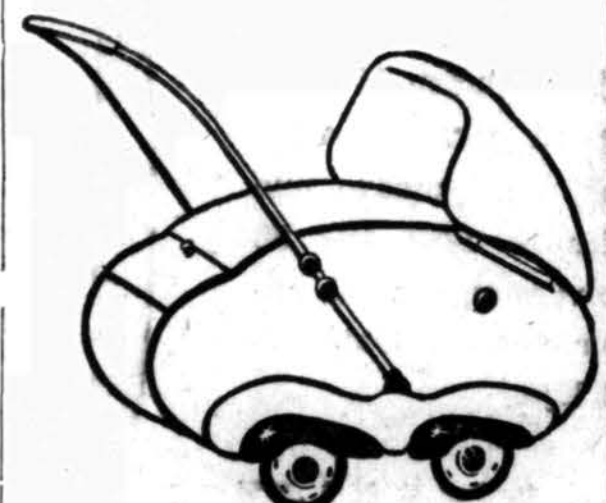
LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 West 47th St.
CHICAGO 32, ILL. L.A. 5-1095
B.R. PIETKIEWICZ PRES.

BABY SHOP

4075 Archer, tel. BL 7-2889
(Archer & Calif.)

26 inch dviračiai, \$46 vertės \$20.95

Vaikų vežimėliai, \$39.00 vertės \$28.80

Lovytės, \$30.00 vertės \$17.50

Ir daug kitų dalykų urmo kainomis.

JONAS GRADINSKAS

TELEVIZIJOS, RADIO, PATEFONŲ TAISYMAS
"PASKAMBINKIT PRIEŠPIET — ATVAŽIUOSIM POPIET"
J. G. Television, 944 W. 35th St.
Telefonas FRontier 6-1998
Pas lietuvių — ir geriau ir pigiau!

• Lietuviškų Studijų institutas Chicagoje šių metų semestru pasirinko socialinę sritį. Komisija, susidedanti iš inž. J. Rugo, dr. Smilgos ir kun. V. Bagdanavičiaus sudarė temų sąrašą. Parinkta tryliką temų, išryškinančių mūsų laikų socialinius paradoksus, juos analizuojant pagrindinių šių laikų socialinių srovių šviesioje.

• Dail. Elena Kepalaitė dalyvavo su trimis darbais Preston Motors parodoje, suruoštoje Meno draugijos, Australijoje. Joje iš lietuvių dailininkų tedalyvavo tik šis mūsų jaunoji tapytoja, vis didesni pripažinimą įgijanti. Australų meno kritikai jos darbus labai teigiamai įvertino.

Socialinis klausimas nėra vien darbininkų arba vadina mojo ketvirtojo luomo, bet iš esmės religinis klausimas.

—F. M. Dostojevskis

STATYBAI IR NAMŲ PATAIKYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Pres.
3039 So. HALSTED ST.

Tel. Victory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir seštadieniais iki 3 val. vakaro

duona ir įvairius skonius keptas kėpa

BRUNO'S KEPYKLA
3339 S. LITUANICA AVE.
Tel. CLifside 4-6376

Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat į miestą ir visus artimiausius miestus

VESITUVAI-VEDITUVAI • TELEVIZIJOS •

FM ir NESIJŪJAMI RADIJAI
Aukštos kokybės fonografai —
DULKIASURBLIAI —
Elektriniai laikrodžiai
VIDAUS IR LAUKO ANTENOS
— TV IR RADIJŲ LEMPOS —
BATERIJOS — DALYS

Visų radijų, fonografų, TV ir rekordavimo aparatų TAISYMAS

atliekamas patyrusių inžinierių — VISKAS GARANTUOJAMA —

Kainos žemiausios

DAINA TELEVISION
sales-service
3130 So. Halsted — DA 6-6887

MES PERKRAUSTOME JUSŲ

baldus saugiai keletą bloką
arba kelias dešimt mylių

Iš erdvių smūgiai į žemę

Mokslininkai, studijuodami vandenynų dugną, nustatė, kad apie 7 bilionai įvairių dalelių iš erdvių kasmet krinta į žemę. Jų bendras svoris sudarytų apie 30 tonų.

NUO UZSIENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRŲ IR SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai atidėti ir naktimis miegoti, nes jų užsienėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jų gydymo esmė yra palengvinti jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taip pat nuo skaudžių nudegimų. Jos taip pat pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina perėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiūvinimą odos ir perplėšimą tarpinių. Yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios, suskilusios odos dedrinių, odos išbėrimų ir t. t. taipgi tinkamas vartoti vaikams kada pasirodys skaudus išbėrimas nuo vystyklų. Jis yra geras gyduolis nuo išviršinių odos ligų. LEGULO Ointment yra parduodamas po 75 ct., \$1.25, ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse: Milwaukee, Wisc. Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiskaitę Money order į:

LEGULO, Department D.
5618 W. Eddy St. Chicago 34, Ill.

CONRAD'S FOTOGRAFAI

(LIETUVIS)

Moderniškai įrengta vieta įvairioms nuotraukoms. Specialybė — vestuvės. Jaunavedžiams duoda puikų ir brangų ir gražiai atliekamas darbas

414 West 63rd Street
Tel. ENG. 4-5883 arba ENG. 4-5840.

SOPHIE BARCUS

RADIO PROGRAMA

12 WGES stotis — Banga 1290
NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryto
SESTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENIO vak. nuo 7—8 v.
SEKMDAD. 8:30—9:30 v. r. 48 stotis
WOPA — 1490 kl.
Chicago 29, Ill. HEMlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.

PIGLIAI IR SAUGIAI PERKRAUSTAU BALDUS

VIETOJE IR IS TOLIAU K. EIDUKONIS

Turite naują didelį sunkvežimį ir apdraustą
6030 S. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 4-7096

JAUNIMO LITERATŪROS PREMIJA!

1. Lietuviškos Knygos klubas ir ateitininkų "Šatrijos" meno draugija, norėdami paskatinti rašytojus bei auklėtojus daugiau duoti tinkamos lektūros mūsų priaugančiam jaunimui — vyresniųjų klasių pagrindinės ir augštesniųjų mokyklų (High School) mokiniams, — skelbia

\$500 JAUNIMO LITERATŪROS PREMIJA

2. Premija bus duota už bet kurios rūšies* ar žanro auklėjančią veiklą: eilėraščius, poemą, beletristiką, biografijas, vaizdą, ar kurios kitos rūšies kūrinį, skirtą jaunimui.

3. Premija nebus skaldoma tarp kelių autorių.

4. Autoriai ar leidėjai 1955 metais išėjusias knygas ar spaudai parengtus rankraščius premijai skirti komisijai prasminti siųsti iki 1956 metų kovo 1 dienos šiuo adresu: Jaunimo Literatūros premijai skirti komisijai, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Illinois. Rankraščiai pasirašomi tikrąja pavarde.

5. Premijai skirti komisiją kviečia Lietuviškos Knygos klubas ir "Šatrijos" vadovybė iš rašytojų, pedagogų ir kultūrininkų.

6. Premijos mecenatu yra kun. dr. Juozas Prunskis.

Studija apie meilę

VYTAUTAS BIELIAUSKAS, Richmond, Va.

Atrodo, kad jau apskritai anglių kalboje praradęs savo prasmę, žodis "meilė" (love) buvo dar labiau nuvertintas su neper seniai pasirodžiusiomis Kinsey ir panašiomis studijomis. Nors paprastai žmonės labai lengvai pasiduoda smalsumui surištam su lytiniu gyvenimu, bet, jeigu viskas yra persotinama, pradeda greit atsirati apatija ir abūjumas. Dėl to ir visoki statistiniai lytinio ir erotinio gyvenimo grupavimai, nors iš karto ir sukėlė didelį susidomėjimą, dabar jau yra pradėję nušibėti ir nugrišti.

Tikrumoje tai yra normali reakcija: sveika reakcija, rodanti, kad žmogaus prigimtis yra visuomet pasiryžusi kovoti prieš perdėjimą, nežūrint ar jis bebūtų fizinėje, fiziologinėje ir psichinėje srityje. Galia tik, kad viso to išvadoje žmonės ima atmeti ne tik augščiau minėtą literatūros "žanrą", bet kad jie pradeda jausti nenorą nei skaityti nei kalbėti apie tokias rimtas ir galvoje vertas sąvokas, kaip meilė, šeima, lytinis gyvenimas ir t.t.

Hubert Benoit, prancūzas gydytojas ir psichologas, be abejo, pamatė, kad yra neišvengiama išsukti skaitytojuose nemalonus jausmas, jeigu jiems pristatoma tik viena tikrovės dalis, visiškai užmirštant ar atstumiant kitą. Ir dėl to jo nauja knyga apie meilę (prancūziskai: D'Amour; angliškai: The many Faces of Love, nesenai išleista Pantheon leidyklos New Yorke) yra, tarsi, maloni staigmena šių dienų literatūroje. Žinoma, autorius temą gvildena, naudodamas visai kitokį metodą negu Kinsey, bet tai jam neklaido svarstyti gilius gyvenimo klausimus. Benoit, būdamas gaus išsilavinęs, žino, kad subtilius gyvenimo dalykus galima išsiaiškinti be diagramų ir skaičių; jis žino, kad kiekviena kalba turi labai reikšmingų specialių žodžių įvairiems gyvenimo subtilumams aprašyti, kurie dalykų neapimtina ir kurie taip pat gali būti naudojami padidinti kompanijoje. Ši knyga išdėlija primena dar prieš dešimt metų Vokietijoje pasirodžiusią Schefferio knygą "Ueber die Ehe und Liebe", kurios autorius taip pat parodė didelį sugebėjimą aprašyti subtilius faktus jų augstumoje ir su pilna pagarba.

Pati knyga yra parašyta dialogo formoje. Savo forma ji priima Platono "Symposion" arba Hoelderlin "Hyperion". Autorius diskutuoja apie įvairius meilės liečiančius klausimus su

jaunuoliu ir jaunuole. Pati diskusijų scena yra ramus namų židinys, kuris yra, tarsi, simbolis tam tikro pastovumo, tradicijos ir taip pat žmogiško artumo ir nuosirdumo.

Ir taip degančio židinio šviesa autorius pradeda kalbėti apie meilę. Pirmiausia jis aprašo tris meilės rūšis: adoraciją, etinę ir erotinę meilę. Taip pat autorius išgvildena įvairius jausminių pergyvenimų, kurie gali turėti įtakos į meilę. Vienoje vietoje Benoit padaro šią labai įdomią pastabą: "Jausminis konfliktas yra, tarsi, dialogas tarp dviejų kūrėjų, kurių kiekvienas galvoja, kad jis supranta kitą ir kad jis yra patsai suprantamas, kai tuo tarpu su nė vienu taip nėra". Tai yra labai gilus ir psichologinis supratimas jausminio gyvenimo, kurį Benoit ne kartą parodo savo veikale.

Jisf jodo, kad meilė nėra vien tik biologinis išgyvenimas, bet ji pirmoje vietoje yra psichinis ir dvasinis patyrimas. Meilė reikalauja gilumo, galvojimo. Benoit yra nepalankus nuolatinės neprofesinei autoanalizei, kuri yra labai paplitusi šio krašte. "Pažvelk tik aplinkui", — sako jis, — "stebėk savo draugus ir pamatysi, kad tie, kurie tave ir tavo draugus yra daugiau ar mažiau neurotikai". Kai savianalizė yra neurotinis polinkis, galvojimas yra būtinai kiekvienam gilesniam pergyvenimui. Galvojimas meilei duoda turinį, kai analizė ją suskaido į daleles.

"The Many Faces of Love" yra veikalas duodąs naują, šviesią atmosferą meilės supratimui. Angliškai skaitanti visuomenė, po to kai dabar jis yra išverstas į anglų kalbą, beabejoj, ras vertų dalykų atkreipti savo dėmesį į šią knygą. Žinoma, nereikia nei sakyti, kad kiekvienam, kuris yra pripratęs prie europietiško verčių ir Europos kultūros, Benoit studija bus malonių dvasinių atsigaivinimų.

Galingiausias oro išsiurbėjas

Wisconsin universiteto fizikas Raymond G. Herb išrado naują įtaisą, pavadintą "Evapor-ion". Juo įstengiama žymiai pilniau pašalinti oras iš reikiamos indo. Ligšioliniais įtaisais buvo galima išpumpuoti kone visą orą iš norimo sandaraus indo, bet dar viena molekula iš biliono molekuli palikdavo. Naujasis aparatas dar ir iš iškusių išima 99%. Tame aparate yra panaudojama pusės milijono skersmenyje metalinė plokštelė. Į ją plokštelę paleidžiama elektros srovė, kuri ją įkaitina iki 4,000 laipsnių Fahrenheito. Tame karštyje titanius ima garuoti, jo molekulos sugeria indelyje esančio oro ar kitų dujų keletą molekulių ir prilimpa prie sienelių. Taip dujų molekulos pašalinamos iš indo ir jame atsiranda, galima sakyti, absoliuti tuštuma, kuri reikalinga elektrinių lempų pramonėje, ir kit. Naujasis įtaisas nebrangus ir nesudėtingas.

SENYVIEMS ŽMONĖMS TIK \$100
I MĖNESI!
NAUJAI ATIDARYTI NURSING
BOARDING NAMAI

Speciali priežiūra, geras maistas ir patogūs aplinkai šio dvigubo įstatymo pirmąjį gulinčius ligonius ir tuos, kurie gali vaikščioti — atskiruose namuose. Geros galios ir šviesos, ramios atmosferos, priimančios kainos. State licensed. Dėl smulkių informacijų rašykite —
Mrs. Annie Good,
St. Anne Nursing and Boarding
Homes, St. Anne, Ill.

REZERVUOKITE VIETAS
SIANDIEN PIKNIKAMS
IR ISVAŽIAVIMAMS!

ZVEJIBA - MAUDYMOŠI - LAIVELIAI. Kazimiro's vasarvietė ir piknikams daržas ant gražios Fox upės, šeimos piknikams \$1 už automobilį, specialios kainos didelioms grupėms arba komerciniams piknikams. 40 mylių į šiaurvakarius nuo Chicago, 7 mylių į šiaurvakarius nuo Barrington. Keliai iš Chicago U. S. 54 iki 59 Barrington. 59 į šiaurę iki Barrington. 59 į vakarus iki River Rd. U. S. 12 iki 22, 22 į vakarus iki 59, 50 į šiaurę iki Roberts Rd., į vakarus iki River Road. Tel. Barrington 124-J-2.

SKAITYKITE "DRAUGĄ"

Nuo ko pareina apetitas?

Kalifornijos universiteto mokslininkai Los Angeles Medicinos centre nustatė, kad sumažėjimas žmogaus kraujyje amino rūgšties išsiskiria žmoguje alkij. Darydami tyrimus jie vienai grupei žmonių davė pavaldų tokių valgių, kurie turi daug proteino — kiaušinių, pieno (proteino sudėty yra amino rūgščių), kitai gi grupei davė amino rūgščių injekcijas į kraują ar davė tos rūgšties išgerti praskiestos. Amino rūgšties gavusieji injekcijomis ar skiedinio pavidalu jautėsi sotūs, kaip prisivalgę kiaušinių su pienu. Visi bandymai rodo esantį ryšį tarp amino rūgščių kiekio kraujyje ir alkio jausmo. Kaip ta amino rūgštis veikia į mechanizmą, kurs kontroliuoja mūsų apetitą, mokslininkai dar nesu-sekė. Tyrinėjimai tęsiami toliau, ir juos remia Laivyno Tyrimų įstaiga.

Willow West Inn
Picnic Grove
83rd & Willow Springs Rd.
Willow Springs, Ill.
Tel. Willow Springs 1064
Savininkas — Richard A. Butcher
Savininkas — Richard A. Butcher
DABARATDARAS
M & S SNAK SHOP

Sandvičiai — vištienos — steik-kai — žuvies — Chili — kuttelai. Specialiai paruošiami išsinešimui, ir nemokamai pristatome į namus. Priimanamos kainos, geros kokybės maistas. Atidara 9 v. r. iki 2:30 v. r. kasdien; šeštad. 9 v. r. iki 3:30 v. r.
Ralph Schackart
Delores Montalvo
8345 Burley Avenue
REgent 4-9026

F & M CLEANERS
1849 W. 59th St.
Tel. PROspect 6-0351
Nemokamai paimame ir pristatome. Stebėkite naują vietą.

ARTHRITIS!

NEW HEAT - AND - MASSAGE PAD
SOOTHES ARTHRITIC PAIN

Now, Science makes it possible, for the first time, to apply two of mankind's most famous healers simultaneously for the relief of pain of arthritis, bursitis, fibrositis, strains and sprains.

A new safe, comfortable pad called the Thermo-Cyclopod, has been developed that contains a cyclo-massager motor and a special heating element. The motor develops a pleasant, soothing, non-electrical massage action while the heating unit develops a penetrating type of deep heat. Research proves that this unique combination of heat and massage drives deep down through tissue and bone to relieve aching muscles and joints, stimulate peripheral and local circulation, decrease many types of reflex pain, relieve nervous tension, and encourage deep restful slumber.

A FREE INFORMATION tells you all about this blessed, new pain-reliever. Write for your copy to Thermo-Cyclopod, Dept. C, 1024 Lake St., Oak Park, Ill.

68th Year of Service

South-Sidės gyventojai šiandien iš District Savings tikisi gauti geriausį patarimą, tokį pat, kokį visi gaudavo nuo jos įsikūrimo pradžios — 1887. Per 68 metus ši stipri, pastovi įstaiga statė, augo ir tarnavo tapiomis šeimoms Chicago didžiojoje South Sidėje.

DISTRICT SAVINGS
3430 SOUTH HALSTED ST.,
Cliffside 4-0104

K. GASIŪNAS SUVEJAS
MOTERŲ ROBŲ
Pirma moteriškų kostiumų ir paltų užsakymas. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybę gatavus ir pigiau kainuoja.

6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7-6329

Dantis naikiną mikroorganizmai

Chicago ir Notre Dame mokslininkų tyrimai parodė, jog streptokokai gali būti priežastimi, kad bandymams panaudotų pelių dantys sugenda. Ankstybesni tyrimai tuose pačiuose universitetuose, kada pelės buvo auginamos sąlygose, kai jų negalėjo paliesti jokios bakterijos, parodė, kad tada pelių dantys negenda, nors jos ir buvo mašinomis medžiagomis, kurios prielankios dantų gedimui išsivystyti. Taigi — dantų gedimas turi ryšį su mikroorganizmų buvimu.

ADAMS STANDARD SERVICE STATION
SUTAUPYKITE \$ \$ \$ UŽ AUTO-MOBILIO APTARNAVIMĄ IR REIKMENIS. TURIME PILNĄ PASIRINKIMĄ STANDARD BATERIJŲ IR PRIEDŲ ACCESSORIES.
65rd & MAJOR AVENUE
Tel. — PO 7-7227

COMPTOMETRO-MAŠINRAŠČIO MOKYKLĄ

Pirma naujas kursantus kiekvieną savaitę. Per 3-4 mėn. išsivaduoti iš dulkino fabriko ir dirbti švarioj raštėnėj. Skambink tuojau Mokyklos Vėliavai P. Kešlūnui tel. Bishop 7-313 arba kreipkitės tiesiai į mokyklą 938 W. 31 Pl.

AUDYKLA JUOSTA
Sav. Kasyų Priėmimas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.
Telef: LAfayette 3-3065

Gamina juostas, takelius, juosteles, pagaves vardinę, gimimo ir kitų progų dovanoms. Taip pat galima gauti ir knygas.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

K. KALNENAS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(šalia augstosios duryų po kairę, arti 63-os gatvės ir California Ave.)
duoda tremtinys prieš karą baigę Chicago universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAISKAI

Katalikų teatras Čilės universitete

Katalikų universitetas Čilėje yra susirūpinęs teatro reikalais ir nesenai įsigijo nuosavą teatrą.

ro salę. Prie patalpų vaidinimams yra ir vieta parodomis. Katalikų teatras turi ir baletoskyrių, chorą, simfoninį orkestrą ir nemažai prisideda prie šalies kultūrinio gyvenimo.

Būtinai dalyvaukite mūsų karnivale rugpjūčio (Aug.) 24-tą dieną! SAINT JOHN OF GOD ROMAN CATHOLIC CHURCH
51st and Elizabeth Street, Chicago, Illinois
Pelnas skiriamas pastatymui "Social Center" prie bažnyčios. Bus daug pryzų ir laimėjimas naujo CHEVROLET automobilio.
Rev. Henry Jagodzinski, Klebonas
Rev. Charles Gryzik, Karnivalo Manager

Jūsų Ateityje Yra Namai

with a Down-Payment Savings Account

Jūsų Dabartyje!

Mūsų sistematiškas taupymo planas gali jums pagelbėti sutaupti reikalingą sumą tam svarbiam įmokėjimui.

Mr. A. J. Darovic, President

RELIANCE FEDERAL LOANS

2000 W. CERMAK CHICAGO, ILLINOIS

AR NORITE BUTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a.a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe. Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia mįsles. Paslaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės švenčiausios viliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicui vedėjui. Laikite pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laiką atsiųskite žemiau paduotu adresu.

AR NORITE BUTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolių darbus mokyklose, spaustuose, raštėnėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pagelbėjami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta programa. Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelėi švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicjato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.

MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,
CLARENDON HILLS, ILLINOIS

DINE JUCUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį. 29 metal toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

ONOS ČARNECKIENES
MOTERŲ SALIONE
Atliekami pusmetiniai susikavimai ir visi kiti pagrazinimo darbai. Prašau apsilankyti ir įsitikinti mielai ir sąžiningu patarnavimu.
2632 W. 43rd Street CLiffside 4-2994
BRIGHTON PARKE

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nekaimi iš tikrų neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

SAINT ROCH PATRON IN AFFLICTION

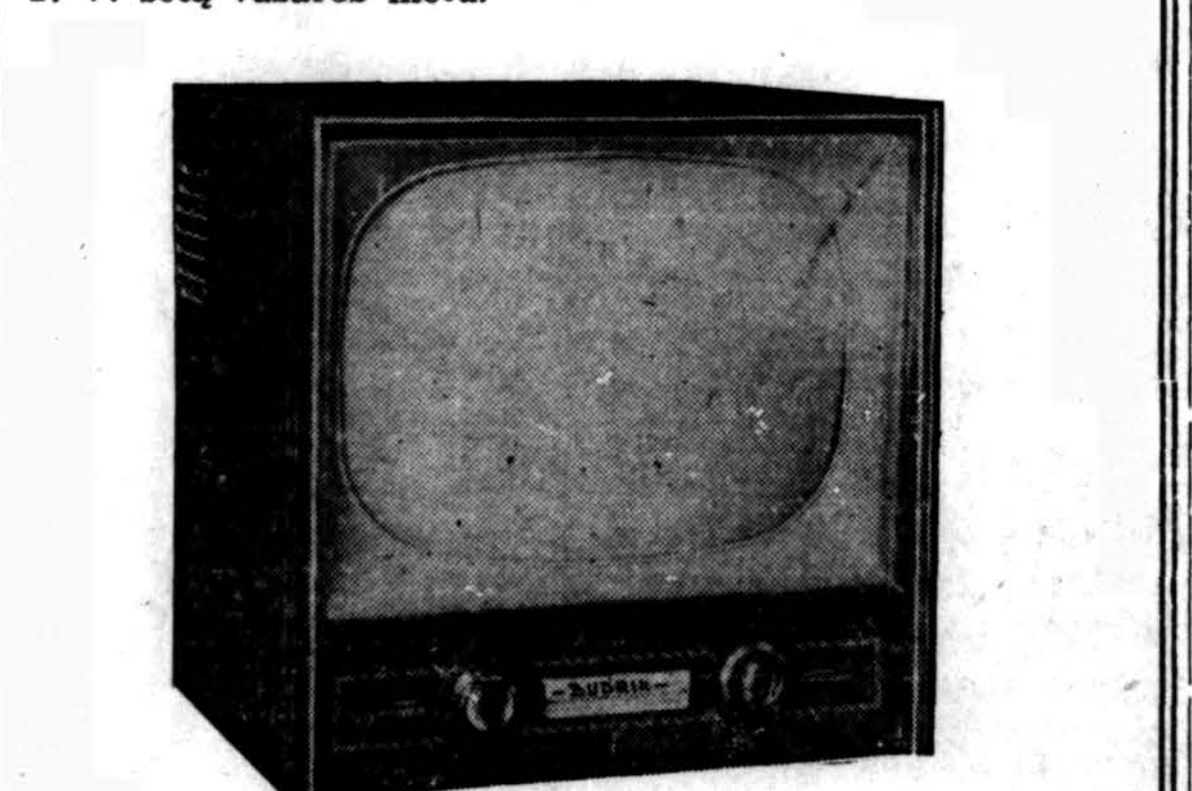
Perpetual Novena Every Monday
SOLENN NOVENA
August 8 to 16, (Feast)
Free Booklet upon request
Pictorial History of Shrine 75c
Address Petitions to
NATIONAL SHRINE OF ST. ROCH
721 St. Ferdinand Street
New Orleans 17, Louisiana
Inquire How To Become A Promoter

I inclose \$.....
FOR SHRINE OF ST. ROCH
Name
Address
City State

Visi Pittsburgho lietuviai KLAUSO IR REMIA Pittsburgh'e Lietuvių Katalikų Radijo Programą — vadovaujama — Lietuvos Vyčių Pittsburghe JI TRANSLUOJAMA Kiekvieną sekmadienį nuo 1:30 iki 2:00 val. p. p. 18 STIPRIOS IR GALINGOS
WLOA
RADIO STOTIES BRADDOCKE
Visais reikalais kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN CATHOLIC HOUR, Radio Station WLOA, Braddock, Pa.

1956 METŲ Televizijos Aparatai!

R.C.A. Victor, Philco, General Electric, Zenith, Admiral ir Budrik Custom padaryti kurie jau parduodami Budriko Sandėlyje. Pirkdami vasaros metu jūs gausite didelę nuolaidą — sutaupsite iki \$100. Lengvi išsimokėjimai. Pirkėjai dar gaus dykai auksinį laikrodėlį jei pirks T. V. setą vasaros metu.

17 colių Televizijos \$ 88-00 ir aukščiau
21 colių Televizijos \$ 98-00 ir aukščiau
24 colių Televizijos \$148-00 ir aukščiau

Jos. F. Budrik, Inc.
3241 So. Halsted St. Tel. CALumet 5-7237
Budriko Radio Valanda iš WHFC stoties — 1450 Kilocycles — Ketvirtadieniais nuo 6-tos iki 7-tos valandos vakaro.

Lietuvių kalba Vilniaus apylinkėse

Mag. hist. K. STALŠANS, Elizabeth, N. J.

Atkreipiame skaitytojų dėmesį, kad šio straipsnio autorius yra latvių mokslininkas, istorikas, savo studijoms rinkęs medžiagą Vilniaus krašte.

Red.

Latvių pranešimas

Jau seniau įvairių kitataučių tyrinėtojų — archeologų, istorikų, keliautojų, rašytojų, dvasininkų, visuomenininkų ir kitų yra įrodyta, kad Vilniaus, Gardino, Suvalkų, Lydos, Ašmenos, Švenčionių, Pastovų bei Breslaujos sričių gyventojai yra lietuvių kilmės žmonės. Istorijoje nėra jokių įrodymų, kad ten būtų imigravusios didesnės slavų masės. Yra žinoma tik tai, kad savo laiku lenkų atėjų buvo vos 3–4%, gudų — 5%, nes Lietuvos Didžiosios kunigaikštijos įstatymai draudė atstikrų dalinių pavadinimai, kaip pvz. Antakalnis, Pamedkalnis, Šeškynė ir kiti. Aplančiau Aušros Vartus ir Kalvariją — visos lietuvių tautos šventovės, kas man padarė gilių įspūdį. Vaziavimui iš Vilniaus į Tarkus mane sutiko paimti lietuvis ūkininkas Šuraitis. Už miesto girdėjome maišytas lietuvių, gudų, lenkų kalbas, bet juo toliau, juo mažiau: vyravo lietuvių kalba.

Dar vėliau, 1905 metais, „Vilniaus žinių“ 217 nr.-je lietuvių dvasininkai skundžiasi, kad jie iš lietuvių parapijų yra keliai — nelietuviškas, todėl, be kitų — tolimesnių, sekančių parapijų neturi lietuvių pamaldų: Maišiogala, Sudervė, Riešė, Karvys, Naujieji ir Senieji Trakai, Nemenčinė, Varnėnai, Rykantai, Šalčininkai ir Šalčininkėliai, Rūdiškės, Rūdininkai, Reiškia, Vilnius yra apsupas lietuviškai kalbančiųjų iš visų pusių.

Vilniaus universiteto tyrinėjimai

1935 metais lenkiškojo St. Baatoriaus universiteto Vilniuje lektorė H. Turska buvo padariusi kalbos tyrinėjimus Riešės, Karvių, Paberžės, Nemenčinės ir kitose parapijose ir rado, kad yra senosios kartos žmonių, kurie daugiau ar mažiau kalba lietuviškai ir patvirtina jų parapijų lietuviškumą praeitį. To pat universiteto etnografijos skyrius 1937 metais padarė mokslinę ekspediciją Nemenčinės parapijoje ir rado ten senosios kartos žmones lietuviškai kalbančius. Užtat kun. Gimžauskas savo laiku ir sakė: „Nemenčinės savo gimtąją kalbą ginąs.“

„Lietuviams inteligentams panašios ekspedicijos Vilniaus krašte daryti lenkų okupacijos metu buvo pavojinga — jie galėjo patekti kalėjimui arba būti ištremti į Lenkijos gilumą.“

Tiktai po Vilniaus atgavimo 1939 metais buvo galima pradėti tyrinėti savo sostinę ir jos apylinkes. Taip, Vilniaus apskritys pradžios mokyklų inspektorius, kuris turėjo galimybės arčiau susipažinti su gyventojais, 1943 metais pabrėžė, kad Mickūnų valsčiuje prie paties

kalba buvo baisiai daryta, pilna lietuviškų žodžių, pvz. „Trzeba“ — žagorys, „považyniac“ — sia.

Pagaliau ir latvis Edg. Baumanis savo knygoje „Leiši“, išleistoje Rygoje 1902 metais tarp kitko rašė taip: „Vykdamas traukiniu iš Daugpilio į Vilnių, visose stotyse mačiau į pant vien lietuviškai kalbančius žmones. Jie buvo paprastai, bet švariai ir tvarkingai apsirengę, kuklūs ir dievobaimingi. Lietuvis turi gerą širdį. Patsai Vilnius gerokai sulenkintas, nes lenkai čion atėjo jau seniau. Kad Vilnius lietuviškas miestas, liudija miesto atstikrų dalinių pavadinimai, kaip pvz. Antakalnis, Pamedkalnis, Šeškynė ir kiti. Aplančiau Aušros Vartus ir Kalvariją — visos lietuvių tautos šventovės, kas man padarė gilių įspūdį. Vaziavimui iš Vilniaus į Tarkus mane sutiko paimti lietuvis ūkininkas Šuraitis. Už miesto girdėjome maišytas lietuvių, gudų, lenkų kalbas, bet juo toliau, juo mažiau: vyravo lietuvių kalba.“

1935 metais lenkiškojo St. Baatoriaus universiteto Vilniuje lektorė H. Turska buvo padariusi kalbos tyrinėjimus Riešės, Karvių, Paberžės, Nemenčinės ir kitose parapijose ir rado, kad yra senosios kartos žmonių, kurie daugiau ar mažiau kalba lietuviškai ir patvirtina jų parapijų lietuviškumą praeitį. To pat universiteto etnografijos skyrius 1937 metais padarė mokslinę ekspediciją Nemenčinės parapijoje ir rado ten senosios kartos žmones lietuviškai kalbančius. Užtat kun. Gimžauskas savo laiku ir sakė: „Nemenčinės savo gimtąją kalbą ginąs.“

„Lietuviams inteligentams panašios ekspedicijos Vilniaus krašte daryti lenkų okupacijos metu buvo pavojinga — jie galėjo patekti kalėjimui arba būti ištremti į Lenkijos gilumą.“

Tiktai po Vilniaus atgavimo 1939 metais buvo galima pradėti tyrinėti savo sostinę ir jos apylinkes. Taip, Vilniaus apskritys pradžios mokyklų inspektorius, kuris turėjo galimybės arčiau susipažinti su gyventojais, 1943 metais pabrėžė, kad Mickūnų valsčiuje prie paties

Vilniaus j's yra sutikęs ne mažiau kaip 50 senosios kartos žmonių lietuviškai kalbančių. Žinoma, jų buvo daugiau, argi visus suras! Jasiunų pradžios mokyklos vedėjas tais pačiais metais patvirtino, kad valsčiuje esą lietuviškai kalbančių žmonių. Panaši padėtis esanti ir kituose valsčiuose.

Naujesieji patyrimai

Šių eilučių autoriui lankant šalčininkus per Jonines, 1943 metais, pirmas sutiktas vietinis žmogus buvo mokyklos sargas. Jis turėjo gražią lietuvišką pavardę — Basulis — ir šiek tiek kalbėjo lietuviškai, bet save vadino gudu. Jis papasakojo, kad jo jaunystėje šalčininkuose vien lietuviškai kalbėta. Bet, de ja, jaunimas tais laikais pradėjo „laužyti liežuvį“ gudų kalba, jis irgi taip pat padarė. Buvo kaimų, kaip Jackūnai, Čužekampiai, Stasyčiai, kur niekas kitaip ir nemokėjo kaip tik lietuviškai, ir dabar tenai tebekalbama lietuviškai.

Trumpu nepriklausomybės ir vokiečių okupacijos laiku Vilniaus apylinkės per mažai buvo ištirtos. Bet ir iš to, kas padaryta, matome, kad lietuvių kalba Vilniaus artimesnėse apylinkėse yra išlikusi iki mūsų laikų, nors ir viešai nevertojama, nežiūrint falsifikuotų svetimųjų statistikų apie tų apylinkių lenkiškumą arba gudiškumą.

Panaši padėtis yra Rytprūsioje, nors gaminamos statistikos apie krašto vokiškumą. Didelė staigmena ten buvo pabėgėliams, kurie 1944–1945 metais arkliais atsitraukė per tuos plotus: jie tvirtino, kad kaimuose rado lietuviškai kalbančius iki pat Karaliaučiaus. Tremtyje Vokietijoje teko susipažinti su vienu redaktoriumi iš laikraščio „Tiltes Kelevis“. Jis pasakojo, kad prieš nacių režimą laikraščio prenumeratorių taip apt buvo iki pat Karaliaučiaus.

Vilnių atgavus

Lietuvių kalbos padėtis Vilniaus apylinkėse pagerėjo tuojau po Vilniaus atgavimo. 1943 metais lankant Lentvario, Mickūnų ir Rudaminos valsčius, pėsčiomis arba divačiu, kaimuose sutikti ir užkalbinti mokyklinio amžiaus vaikai atsakinėjo taisykliai ir gera lietuvių kalba. Mokytojai džiaugėsi, kad vaikai be jokio slaviško akcento ir greitai išmoka kadaise niekintą, savo tėvų praeitį darytą arba pamirštą kalbą. Panašūs reiškinys buvo ir Latvijoje su latvių kalba keliuose pasienio sūgundintuose arba ilukšės apskrityse sulenkintuose valsčiuose.

Idomu būtų sužinoti, kokia lietuvių kalbos padėtis yra dabar Vilniaus susilavintos apylinkėse? Galėtų šiuo klausimu duoti žinių netaip seniai iš Lietuvos atbėgę Vl. Mironas ir M. Bakanas.

Dan Kuraitis

karų — nuo Pacifiko. Beveik visas kelias atlikta lėktuvu.

Antroji čia aprašoma kelionė tęsėsi 56 dienas, jos metu padaryta 21,000 mylių, penketa dienių pabūnant Europoje, o dauguma laiko — Afrikoje: Prancūzų kolonijose — Moroke, Daka-roje, paskiau — Pietų Afrikoje, Ugandoje, Belgų Kongoje, Egipte. Čia per vandenynus kelionė atlikta laivu, kitur — dauguma kelių lėktuvu, bet Afrikoje gero kai pavažinėta lėktuvu.

Autorius stengėsi kiekvienos dienos išpūžius kas vakarą surašyti. Keliautojui tai iš vienos pusės atima dalį laiko nuo poilsio, dalį nuo krašto apžiūrėjimo, tyrinėjimo, bet iš kitos pusės — išpūžiai neišblunksta naujų matytų vaizdų poveikyje. Vėliau, kiek žinome, prie pirmos dalies išpūžių techniko sutvarkymo prisidėjo K. Augustas, prie antros — A. Morkus.

Daug idomybių

Autorius turėjo progos pamatyti daug egzotiškų dalykų. Jis stebėjo ir kaip Indijoje degin-lavonus prie šventosios upės, ir važinėjo po laukinių žvėrių karalių Afrikoje (rezervate, kur „vienoje vietoje jūs būsite narve, o žvėrys laisvi“); jis stebėjo pasakišką Indijos architektūrą kaip Taj Mahal, ir landžiojo po pigmėjų lūšneles Afrikoje. Šios abi kelionės juk aprėpia visus penkis kontinentus: iš Amerikos jis pasiekė Aziją, Australiją, o antroji kelionė — Europą ir Afriką. Kelionėje autoriui su lėšomis neteko labai varžytis, taigi — turėjo galimybės daug ką pamatyti, ir knygoje yra daug naujų dalykų aprašo.

Kelionių aprašėtojo sunkumai

Žinoma, atžymint kas vakarą išpūžius, yra pavojaus likti sausai protokoliškų, ir autoriui to pavojaus neišvengė. Be to — skubant pamatyti daugiau šalių, prisiema tenkintis, kad ir parinktais, bet vėlabomis pamatytais dalykais, pripuolamai sutiktai asmenimis, kurie suminimi, bet iš kurių nevisada imanoma iščiulpti tai, kas įdomiausia ir kas svarbiausia. Nėra kada pagrindinai pažinti krašto kultūrą, tautų papročius, folklorą, net humorą ir tais dalykais pratur-

inti kelionių aprašymą. Šituo atžvilgiu šalčiaus kelionės nuotykingesnės ir turtingesnės. Tačiau ir Dan Kuraitis, ypač imant dėmesn, kad jam visą gyvenimą teko koncentruotis kitose srityse, ne spaudoje, šiuo leidiniu yra daug padaręs.

Pasaulėžiūriniai klausimai

Šioje savo knygoje autorius jautriai iškelia ištiktas socialines neteisėbes ir nevengia drąsų žodį pasakyti išnaudojantiems baltiesiems. Įdomi autorius pasaulėžiūrinė raida. Anksčiau, kaip savo ankstybesnėje atsiminimų knygoje suminėjo, stipriai domėjėsis marksizmu; ir dabar yra agnostikas dėl Kristaus prisikėlimo fakto (p. 27), jis su dideliu dėmesiu dabar lankė šventąsias Palestinos vietas, savo šioje knygoje Kristų vadina taikos kunigaikščiu ir skelbia, kad „pati krikščionybė prisidėjo daug prie žmonių kultūros ir gerbūvio augimo“ (p. 27). Autorius savo akimis matė didelį misfonierį pasisventimą ir kultūrinį darbą ir juos augštai vertina (p. 38, 81, 224, 239 ir kt.); apskritai autorius pabrėžia, kad „visada gyvenime vėliau ar anksčiau laimė dvasinis kelio lėktuvu, bet Afrikoje gero kai pavažinėta lėktuvu.“

Kai rašys naują knygą

Veikalas gana gausiai iliustruotas, vaizdai pritaikyti tekstui, bet kaip — atsieti. Kadangi autorius ruošiasi dar kartą patraukti po Pietų Amerikos sostines ir parašyti dar vieną kelionių knygą, reikėtų ateityje kairiųjų dalykų vengti. Visų pirma — asmeniškumų (pvz. p. 15: „Man buvo labai malonu gir-dėti, kai mane pristatė publikai, vadindami keliautoju; p. 34: Aš esu drąsus ir prie pavojų pri-prates...“). Reikėtų vengti skai-tytojams jau žinomų dalykų, anot prof. St. Šaukausio, tru-izmo, kaip jį neišvengta minint ką daro Amerikos Balsas (p. 16). Reikėtų saugotis pašalinių digresijų (pvz. suminėjimas, kaip prieš 25 m. su žmona va-žiavo pas uošvius — p. 36). Ta-da būtų daugiau vietos aprašyti naujoms kelionių pastebėtomis įdomybėms. Svetimus terminus vartojant svarbu juos tiksliai panaudoti. Pv. iš 94 pusl. atro-dytų, kad „kuli“ yra tik rikšos traukėjas, kai tikrumoje jis yra Azijos skurdus juodadarbis, ver-gišką gyvenimą beturįs darbinin-gas. Reikėtų vengti ir svetimų

formų, kai turime nuo seniau priimtus geresnius pakaitalus. Pvz. p. 55 rašoma „moslėjus“, kai lietuvių kalboje priimta ma-dėmonas, musulmonas, Gaila, kad nemažai pasitaiko ir korek-tūros klaidų.

Čia gale suminėti dalykai vis tokie antraeiliai. Apskritai, skaitytojas šioje knygoje ras daug ką ir naujo, ir įdomaus, ir ją perskaitęs žinos daugiau apie mums tolimus žemynus, kur gyvenimas labai skirtingas nuo mūsų.

TELEVIZIJOS

ir Radio Aparatų Taisymas

Sauginas ir garantuotas darbas
M. RIMKUS, 4517 S. Sawyer St.
Tel. VI 7-0087 — VI 7-3037

P. & J. JOKUBKA

J.V. and DIAMONDS, WATCHES
SALES AND SERVICE
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alava, baterijos ir automobilams daly. Firestone padangos.
1934 West 59th Street Tel. GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs auto specialistas

LIUDĖSIO VALANDOJ
Eskito
MAŽEIK & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 S. Western Ave. 3 atskiros air-Cond. koplyčios
Rėpublic 7-9000 — 7-9001 Automobiliams vieta
Vieta, kurio gyvena kitose miesto dalyse; gausios
koplyčios arties jūo namų.

STEPONAS C. LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ KOPLYČOS:
2424 W. 69th St. Rėpublic 7-1243
2314 W. 23rd Place Virginia 7-6672
2314 W. 23rd Place Virginia 7-6672

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE.
CHICAGO, ILL. CICERO, ILL.
Telefonai — GROvehill 6-2345 arba
TOWNhall 3-2109

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-87 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENA IR NAKTĮ

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarna-vimas dieną ir nak-tį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir tuoju patarnaujame

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
459 West 18th STREET Tel. SEley 3-5711
ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE RD., Riverside, Ill. Tel. OLYmple 2-3245
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1011
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1158-1159
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVENUE Tel. LAfayette 3-3572
VASAITIS — BUTKUS
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1008

Daug kraštų, daug žmonių

Dan Kuraitis kelionių knyga
JUZAS PRUNSKIS

Kitados (1788 m.) vokiečių poetas Šileris rašė:

— Labai gerai, kad Jūs kelio-nių aprašymais savo mažą kam-barėlį padarote dideliu ir plačiu. Man visuomet yra neišpasaky-tą malonumas dvasioje po did-žiąją žemę paklajoti...

Mūsų sėkmingas verslininkas Dan Kuraitis turėjo ypatingą malonumą paklajoti po plačiuosius kontinentus ir turėjo lėšų šią savo kelionių knygą — „Daug kraštų, daug žmonių“ — lietuviškai visuomenei padovanoti. Knyga turi 239 pusl. ir tai jų

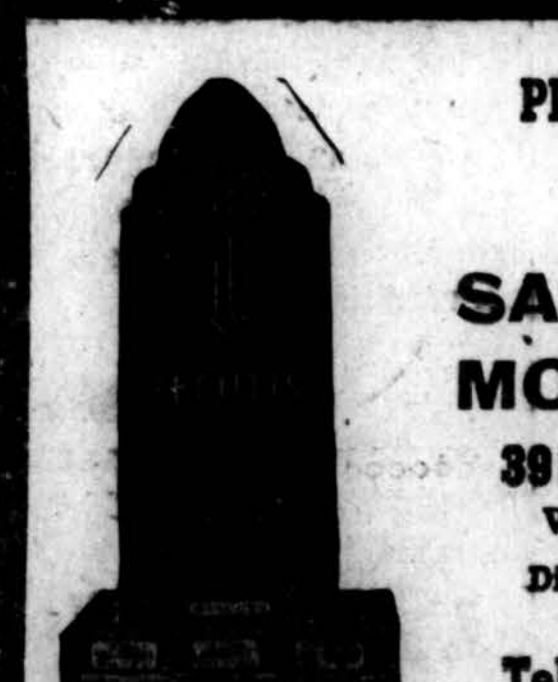
visdėlto vertinga dovana skai-tančiai publikai.

Aplink pasaulį ir po Afriką

Joje aprašomos dvi didesnės kelionės: aplink pasaulį ir po Afriką. Aplink pasaulį, kaip au-torius mėgsta sakyti — aplink žemės rutulį — kelionę autorius padarė per 2 mėnesius, išskridęs iš New Yorko ir siekęs Kana-dą, Prancūziją, Italiją, Palesti-ną, Iraką, Pakistaną, Indiją, Burmą, Siama, Hong Kongą, Japo-niją, Filipinus, Australiją, Naująją Zelandiją, Fijų ir Hava-jų salas. Grįžo į Chicago iš va-

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gėlės dvi vestuvių, banke-ty, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Tel. PROspect 8-0633 ir PR 8-0634

PIRKITE TIESIŲ NUO MR. NELSON
— SAVININKO —
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.
Telef. CEDarcrest 3-6335

No. 14
No. 95

Motery GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMENIENE, 3130 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. DANube 6-6887; VIRginia 7-0618

Jaunamartės romanas

P. Orintaitės Paslėpta žaizda

DANUTĖ LIPČIŲTĖ, Chicago, Ill.

Naują svečią mes pasitinkame kiek galėdami mandagiau, dažnas nesakome visko, ką galvojame arba dar daugiau: — stengiamės kalbėti tik mandagiai, maloniai, kiek įsisteidami. Tą gi, kuris lankosi nebe pirmą kartą, mes sutinkame arba išskėstomis rankomis arba šaltai, jei jis mums nėra labai mielas. Panašiai esti ir su knyga.

Neperseniai rašytojos P. Orintaitės romanas „Paslėpta žaizda“ išėjo antru leidiniu. Išleido Nemunas. Jei knyga leidžiama pakartotinai — ji turi būti to verta. Kaip iš tikrųjų yra šiuo atveju? Kas paskatino leidėją vėl prikelti prieš 20 metų skaitytą kūrinių ir kas patrauks mus — skaitytojus — vėl verstis naujas knygos puslapius ir išgyventi Celės (knygos herojės) gyvenimo kryželį?

Knyra nepretenduoja nei į filosofinių problemų sprendimą, nei į intriguojantį vienu atsidusimu skaitomą romaną, nei į stilistinių puošmenų ir žodyno mandrybiu tomą. Tai paprasta ir nuoširdi moters gyvenimo intriga: paprasta, nes ji nepaprastai natūrali ir tikra — įsi-jausta ir išgyventa; ir autorė neapsiriko rašydama, kad skaitydami „Paslėptą žaizdą“: „mes pajusime tikrą gyvenimą, skaudžiai žeidžiantį ir sielos audros mėsą blaškantį, šviesai viliojantį ir negailestingai gramzdinantį“.

Jei pradžioje jaučiamas sentimentalumas, tai gal dėl to, kad tokiame amžulyje, kuriame mums autorė pristato vyriausią veikėją Celę, tikrai dar esama nemažai doza persaldintų įspūdžių ir galvojimų. Kaikam ateis galvon mintis — knyga galėjo pasenti. Ne! Joje liečiama tema yra lygiai tokia pat nauja, kaip buvo prieš 20, kaip bus po 20 metų. Mes pratę sakyti: istorija kar-

tojai — gyvenimas gi amžinai tas pats, nors kartu ir amžinai naujas. Gyvenimo rėmai kinta — gyvenimo branduolys, žmogaus prigimtis, jo žmogiškasis ir gyvuliškasis pradmuo amžinai maištaujantis ir kovojantis, ir ymžinai klumpantis, pralaimintis ir keičiantis ar triumfuojantis, bet vis daugiau ar mažiau — tas pats.

Vyro ir moters šeimyninio gyvenimo problema, kuri knygoje liečiama — įmanoma natūraliai, bet sveikai ir priimtina. Nors kartais kankur kalbama drąsiai, kad ir intymesniais klausimais, tačiau žiūrima iš sveiko krikščioniškos galvosenos taško ir bręstantiam jaunuoliui ji gali sukelti tik naudingų klausimų ir teigiamų jų išsprendimų. Aišku, knyga nėra rašyta vaikams. Kiekviena skaitytojų grupė (amžiaus atveju) turi turėti savas knygas.

„Paslėpta žaizda“ bus mieliai skaitoma jaunų, subrendusių ir senatvėn žengiančių.

Kalba sklandi, taisyklinga, sa- k'niai darniai sudėti, dažnai chrestomatiskai tobuli, žodynas neperkrautas, bet ir neskurdus.

Prieš porą savaitių „Nida“ išleido P. Orintaitės apybraižą „Paslėpta žaizda“: „mes pajusime tikrą gyvenimą, skaudžiai žeidžiantį ir sielos audros mėsą blaškantį, šviesai viliojantį ir negailestingai gramzdinantį“.

Reikia tik džiaugtis, kad „Viltraikių vaikų“ autorė ima vėl taip aktyviai reikštis literatūriniam gyvenime. Nauja knyga gi lyg gaivinant's lietus ar vėjas vasaros karščiuiose — žmogų prikelia ir sustiprina!

P. Orintaitė „Paslėpta žaizda“. Jaunamartės takas. Romanas. Antras leidimas. Išleido Nemunas. Viršelis Ad. Šermukšnio. Spaudė Vl. Matulajio spaustuvė. Tiražas 650 egz. 1955 m.

GARBO — ŠVEDIŠKASIS SFINKSAS

John Bainbridge, neseniai išleistas knygos „Garbo“ autorius, papasakojo spaudoje kankur detales apie „šio šimtmečio nepamirštamą veidą“ — garsiąją švedų artistę Gretą Garbo.

Vieną vakarą, kai jis buvo įpusėjęs savo veikale, rašytojas su žmona vakarėniavo draugų tarpe ir šeiminkas, karštas Garbo garbintojas, užklauso, kaip jam sekasi su knygos rašymu. Rašytojui atsakius, kad neblogai, tik turis daug padirbėti, šeiminkas sušukęs: „Ar vadinai tai darbu — sėdėti visą dieną ir mąstyti apie Gretą Garbo?“ Autorius prisipažįsta, kad rašyti tą knygą apie žaviąją, paslaptingąją pasaulio moterį buvo vienas malonumas.

Rašytojas turėjo daug keliauti šiose krašte ir Europoje, nes Garbo yra labai užsėdusi ir sunkiai prieinama pasikalbėjimams; jis turėjo nesusikaitomai daug pasikalbėjimų su aktorės draugais, jos profesijos bendradarbiais, kurie davė daug įdomios informacijos, padėjusios išspręsti jos gyvenimo mįslę. Labiausiai sėkmingas buvo praleistas laikas Švedijoje, kalbant's su žmonėmis, pažinojusiiais Gretą Gustafson vaikystėje, vėliau universalinėje krautuvėje jai raštininkaujant, Ka-

rališkaime Dramos teatre, filmų studijose, kur ji gavo pirmą pradžią filmuose ir kitur.

Toji naujoji knyga atgaivino susidomėjimą Garbo, ne vien kaip artiste, bet ir kaip asmenybe. Tas faktas, kad vos pasirodžius knygai, ji buvo atspaudinta Anglijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Australijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Italijoje ir dar keliose kitose šalyse, rodo, kad „švediškas sfinksas“ yra

Irene Pivaronas ir jos duktė Joy Egipte

Abidvi keliaujančios po Europą ir šiaurės Afriką, nusifotografavusios prie piramidės ir sfinkso Egipte. Irenos vyras — savininkas plačiai žinomos duonos kepyklos, o jos tėvai — savininkai Cherry Meat Packers.

tikrai, kaip seniau buvo pavadintas, „tarptautinis veidas“.

Tą dieną, kai „Garbo“ buvo išleista, autorius pasiuntė jai vieną autografuotą kopiją. Iki šiol ji nedavė jam jokios žinios apie gavimą, bet ir jis nesitiki iš viso kada nors apie tai išgirsti. O iš tiesų j's net to nori, nes jei ji atsilieptų, pasiegtų ne pagal savo būdą, ir būtų taip pat nuviliančiu dalyku, kaip išvysti susiraukusią Moną Lizą; tuo pačiu Garbo iš dalies užtušotų puikią legendą apie save.

Iš moterų pasaulio

* Moterų žurnalas „Moteris“, greitai laiku pasirodys Kana-doje, redaguojamas Stasės Pra-puolenytės, „Tėviškės Žiburių“ moterų skyriaus redaktorės, po- etės ir literatės. Spauštuvei bus atiduota rugpjūčio pabaigoje. Medžiaga, skelbimai, fotografi- jos ir t.t. priimama ligi rugpjū- čio 20 d. Žurnalo viršelį supro- jektavo H. Žmuidzinienė. „Mo- teris“ bus iliustruota, 32 psl., spausdinama Toronte. Medžiaga sistematingai plaukia iš New Yorko, Chicagos, Montrealio, Clevelando, Kingstono ir kitų vietovių. Kadangi šiais metais yra numatyta išleisti tik šis pirmas numeris, laukiama, kad kuo didžiausią moterų skaicius jame įrašytų savo žodį. Kviečia- mes bendradarbiauti visos li- tuvės moterys.

* Ligija Bieliukienė, Pabaltijo, Moterų tarybos pirmininkė (ant ri metalis eilės pirmininkauja lietuvi) ir Lietuvių atstovybės pirmininkė New York'e, per sa- vo atostogas besivaž nedama su vyru, užsuko ir į Chicago. L. Bieliukienė dalyvavo „Pabaltijo Moterų tarybos Lietuvių atsto- vybės klubo Chicagoje valdybos posėdyje. L. Bieliukienė padarė išsamų pranešimą apie organi- zacijos veiklą.

* „Daily News“, Chicagos dienraštis, paskelbė europėjų valgių virimo-kepimo konkursą. Sraše nėra lietuvių. Kaikas lietuvių, net keli, reagavo į tai ir raštu bei žodžiu telefoniniu- me pasikalbėjime buvo užtikrin- ta, kad sekantį kartą lietuviai nebus apleisti. Būtų labai gražu, kad lietuvaitės ar tai paskam- bintų „Daily News“ redakcijon ar parašytų atvirutes, prašyda- mos sekantį sykį įtraukti lietu- viškus valgius į konkursą.

* M. Šimkutė, lietuvaitė, at- stovavo Buenos Aires universi- teto studentiją Tarptautinėje Universitetų vadovų konferen- cijoje, kurią suorganizavo Pasau- linė Universitetų s-ga. Konferen- cija įvyko San Carlos de Barilo- che mieste, Argentinoje.

* Dolores Daužvardienė lai- d'nga grįžo į namus su gražia naujagime dukrele Juzyte-Mary- te (vardus įrašė gavo savo veikėjų močiūčių — Juzės Dauž- vardienės ir Marijos Šrupšie- nės). Jaunieji Daužvardžiai au- gina dvejetą sūnelių: Petrą IV Aleksandrą ir Mykolą Fabijo- ną. Jaunoji Daužvardienė daly- vavo aktyviai Ate'ties šokėjų grupėje, Kestučio chore, vyčių chore ir yra L.R.K. Moterų są- jungos 46 kuopos narė (jos ma- mytė yra tos kuopos garbės narė ir finansų sekretorė).

* Dr. Anelė Kazlauskaitė- Juškenienė, gyvenanti Clevelan- de, šiuo metu baigia atlikti savo stažą anestezijos specialybei įgyti. Prieš kurį laiką išlaikiusi valstybinius egzaminus ir įgijusi praktikos teises, ji nesustojo vietoj, bet ir toliau gilina savo mediciniškas žin'as. Reikia pa- žymėti, kad dr. A. Juškenienė yra vienintelė iš 4 lietuvių gydy- tojų moterų Clevelande, siekian- ti specialybės.

Dr. A. Juškenienė yra Akade- mikių skaučių draugovės fil'ste- rė ir skautininkė.

* Juzės Daužvardienės knyga „Popular Lithuanian Recipes“ gražiai išgarsino per radiją sa- vo programoje Mary Merryfield kalbėjusi iš WMAQ. Per visą savaitę kasdieną ji davė lietu- viškus valgių gaminimo recep- tus ir lietuviškų dainų plokšte- les. Apie knygą atsiliepė, kad tai yra „žemčiūgėlis“. Virimu besi- dominčios moterys gali nemoka- mai gauti virimo receptų, pa- siuntusios savo adresą tos pro- gramos vedėjai: Mary Merry- field, WMAQ, Chicago 54, Ill.

* Illinois Elektros kompani- ja, pravedanti tarptautinį kepi- mo ir virimo konkursą, paskyrė rugsėjo 7 d. lietuviams. Konkur- se dalyvaus lietuvaitės iš atski- rų organizacijų.

* Hamiltono katalikės mote- rys rengiasi švęsti Dangun Emi- mo šventę Žolines rugpjūčio 13 ir 14 d. d.

* K. Juozapavičienė yra nau- jai išleinančio moterų žurnalo „Moteris“ administratorė.

Argi...

Plepėti sveika?

Vienos anglų apskrities tary- bos komitetas savo raporte tei- g'a, kad moterys turi plepėti ir tai jas daro laimingesnes. Šis komitetas perkėlė vieną motiną, kuri pati visiškai apsilėjo ir vaikus apleido, iš retai apgyven- dintos vėtos į kitą, kurioje ji turėjo daug draugių. Po kelių savaitių ji ir pati susitvarkė, jautėsi daug laimingesnė, ir jos vaikai buvo puikiai prižiū- rėti.

Japonijos pirmoji teisėja

Japonijoje, Osakos mieste, pirmą sykį japonų istorijoje tei- sėjų yra paskirta moteris. Tai yra Hiroku Irie, 25 metų mergi- na. Ji yra advokato duklė ir baigusi teis'ų fakultetą Tokio un'versitete.

Apkalbos

— Žiūrėk, kokie gražūs tos merginos dantys! Baltutėliai, panašūs į motinos.

— Taigi, juk to paties dan- tisto darbas.

Tikri draugai

Jei nori pažinti tikrus drau- gus, gyvenk 24 augštų nam- be keltuvo.

Dainininkės Ald. Stempužienės pergalė

Clevelando lietuvių bendruo- nius dainos garsų pasaulyje žen- menės kultūrin'ų parengimų gė po gimtuoju Jurbarko dan- dainininkė, Aldona Stempužie- nė Butkutė, savo gražia dai- gimnazijos mokinukė jau vaidi- na guodžianti lietuviškas širdis šiame mieste jau šešerius me- tus, neseniai pasiekė gražių lai- mėjimų dainos meno srityje.

Laimėtoja Aldona Stempužienė

„Cleveland Plain Dealer“ ir „Cleveland News“ redakcijų suren- tose dainininkų varžybose mūsų solistė Ald. Stempužienė laimėjo pirmą vietą. Nutraukė ją matome laikančią mažą statulą už pir- mą vietą kontraltų balsų atrankoje ir didelę „Grand Championship“ dovaną už geriausios varžybos dainininkės titulą.

Jaunųjų „muzikų ir dainininkų jos varžybose Aldona laimėjo varžybose, kurias suruošė Cle- veland Plain Dealer ir Clevel- land News d'nenraščio vadovai ir kuriose dalyvavo per šešias- dešimt geriausių dainininkų iš Ohio bei Pensilvanijos valsty- bių, mūsų dainininkė laimėjo pirmą vietą su geriausios tų varžybų solistės titulu ir dova- na. Prieš tai Aldona Stempu- žienė buvo laimėjusi pirmą vie- tą kontralto balsų atrankos varžybose. Išpūdinga Aldonos Stempužienės pergalė suteikia jai teisę dalyvauti JAV tarp- miestinių dainininkų varžybose, įvyksiančiose rugpjūčio 20 die- ną Chicagos mieste, kurias ruo- šia milijoninio skaitytojų dien- raščio Chicago Tribune vado- vai. Kiek teko patirti tose var- žybose dalyvaus keli šimtai amerikiečių dainininkų; Cleve- lando lietuvių atstovaus Aldo- na Stempužienė.

A. Stempužienė tremties me- tais, tuoj po karo, kankur laiką dainavo Uchtės lietuvių tremti- nių chore, o nuo 1946 m., įsijun- gusi į pagarsėjusį Čiurlionio Meno ansamblį, kaip jojo ben- dradarbė ir įvadinį dainų so- listę, jau devyneri metal daly- vauja visuose Čiurlioniečių žy- giuose anapus ir šiaupus Atlanto vandenyno. Tuo pačiu metu ji yra daug kartų dalyvavusi, kaip solo dainininkė, savuose bei kitataučių kultūrinuose pa- renyimuose. A. Stempužienė ž'noma ir Clevelando amerikie- čių visuomenės tarpe iš josios pasirodymų koncertuose, radijo ir televizijos programose.

A. Stempužienė žavi klausy- tojus ne tik savo gražiu balsu, bet ir patrauklia išvaizda. Ji sugstoka, lieknai nuaugusi, šviesiaplaukė, taisyklingų veido bruožų, su malon'ai besišypsan- čiomis žalsvo atspalvio žydrio- m's akimis, jauna moteris. Kuk- lios laikysenos ir santūri po- kalbio metu.

Iš pasikalbėjimo patyriau, kad Aldona pirmuosius King- s-

mo studijas tęsia pas Metropoli- tan operos dainininkę Lilli Rob- son, o operinį bendradarbių sam- būrį dainuoti rudens metu sta- tomose Offenbacho „Hofmano pasakose.“ Tuo pačiu metu pa- garsėjusio Clevelando Moterų Simfonijos orkestro dirigentas Hyman Schandler pakvietė ją simfoniniam koncertui soliste Lakeside puošnios vasarvietės koncertų rūmuose, kur susirin- ko per 4,000 rinktinės publi- kos.

Varžybų metu Aldona buvo Carmelos Cafarelli pakviesta į jos operinį bendradarbių sam- būrį dainuoti rudens metu sta- tomose Offenbacho „Hofmano pasakose.“ Tuo pačiu metu pa- garsėjusio Clevelando Moterų Simfonijos orkestro dirigentas Hyman Schandler pakvietė ją simfoniniam koncertui soliste Lakeside puošnios vasarvietės koncertų rūmuose, kur susirin- ko per 4,000 rinktinės publi- kos.

Aldona Stempužienė, augin- dama gražų priauglių — sūne- lius Liną ir Almį (jos vyras Juozas, žymus kultūrininkas ir nuoširdus čiurlioniečių veikėjas, vadovauja Clevelando Lietuvių Rad'jo klubui), daug laiko ski- ria šeimoms reikalingam, užtat ir šeima supranta josios pastan- gas, remia, skatina ir rodo pa- lankumo jos dainos menui.

Vyt. Braz.

Kosint oras skrieja 100 mylių greičiu

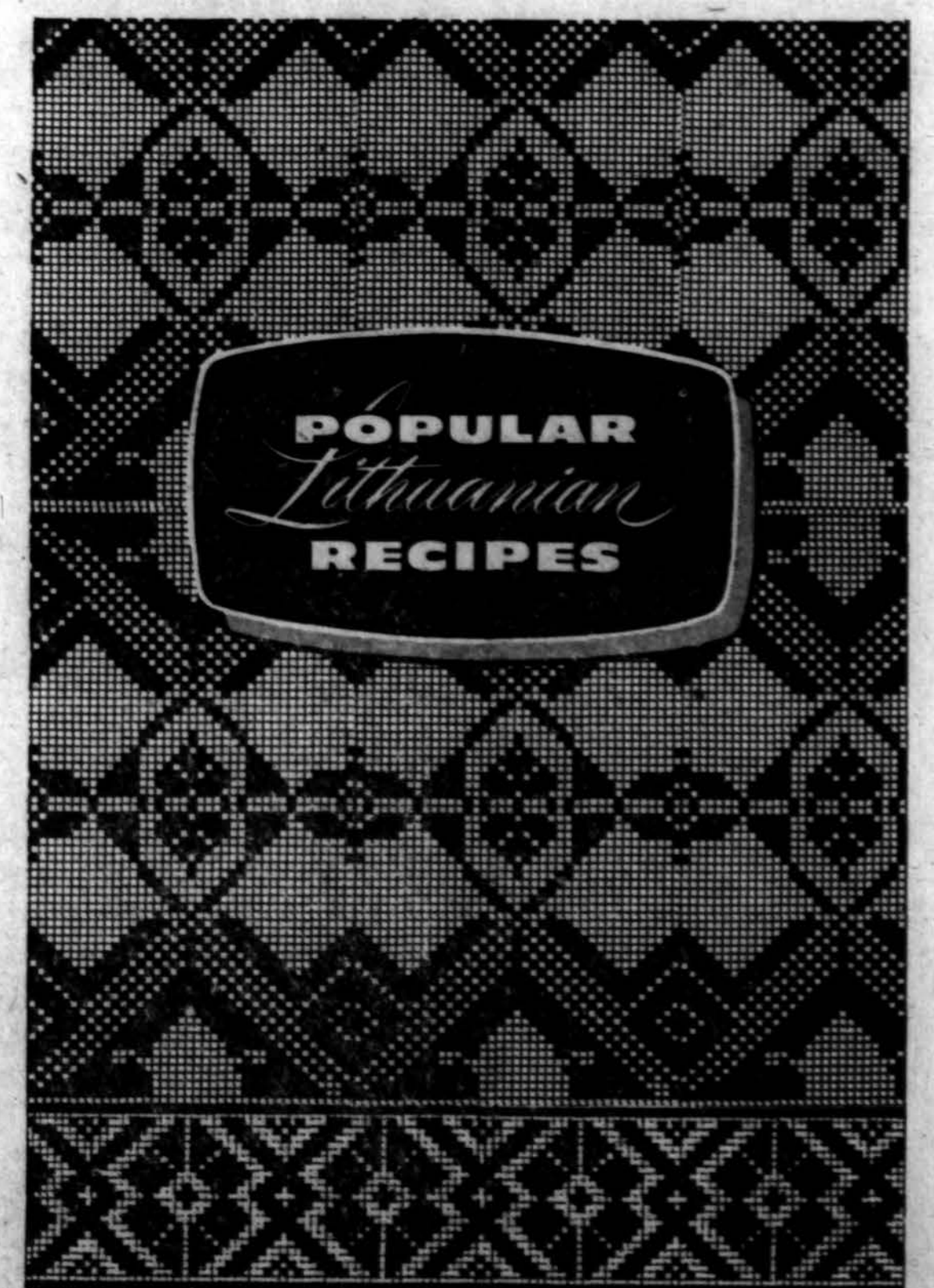
Dr. B. Ross, iš Oregon uni- vers'teto, Portland, savo pranė- šime Eksperimentinės Biologi- jos Draugijų federacijos posė- dyje pareiškė, kad jo tyrinėji- mai parodė, jog žmogui sukosė- jus oras pradeda lėkti per gerklę garso greičiu; kai oras pasiekia burną — greitis sulėtėja iki 100 mylių per valandą ir iš- eidamas iš burnos kosulio oras teturi 15 mylių greitį. Tie grei- čiai nustatyti panaudojant rent- geno sp'nduliu kamerą, galin- čią per sekundę daryti 60 nuo- traukų.

Mirtis yra taip tikra, ka'p rytojaus diena, kaip naktis po dienos, kaip žiema po vasaros. Kodėl tad rūpinamės rytojaus diena, naktimi ir žiema, tačiau ne mirtimi? Pasiruošimas mir- čiai tegali būti vienas — doras gyvenimas. Juo dorenis mūsų gyvenimas, juo mirties baisu- mas mažėja ir pati mirtis leng- vėja. Šventajam mirtis neegzis- tuoja.

— K. Noetzel

Dievo ir Kristaus neigėjai niekada nepagalvoja, kaip pa- saulyje, kuriame n'bus Kris- taus, visa pasidarys purvina ir nuodėminga.

— F. M. Dostojevskis.

J. Daužvardienės knyga apie lietuviškus valgius, susilaukusi nepaprasto pasisekimo.